

İÇİNDEKİLER

I. GSYH, Sanayi Üretimi ve Talep Unsurlarındaki Gelişmeler	1
II. Ödemeler Dengesi.....	7
III. Merkezi Yönetim Bütçesi.....	14
IV. Parasal Büyüklükler ve Mali Piyasalardaki Gelişmeler.....	19
V. Fiyat Gelişmeleri	28
VI. Dünya Ekonomisindeki Gelişmeler.....	30

TABLolar

Tablo 1: Sektörel Büyüme Hızları	2
Tablo 2: Talep Unsurlarında Gelişmeler	3
Tablo 3: İşgücü Piyasasındaki Gelişmeler	4
Tablo 4: Aylık Sanayi Üretim Endeksi	5
Tablo 5: Aylık Kapasite Kullanım Oranı.....	6
Tablo 6: Yurt İçi Talebe İlişkin Göstergeler	6
Tablo 7: Dış Ticaret Dengesindeki Gelişmeler	7
Tablo 8: Sektörel İhracat	8
Tablo 9: Ülke Gruplarına Göre İhracat	8
Tablo 10: İhracatçı Birlikleri Kayıtlarına Göre İhracat	9
Tablo 11: Geniş Ekonomik Gruplara Göre İthalat.....	9
Tablo 12: Seçilmiş Fasıllara Göre İthalat	10
Tablo 13: Cari İşlemler Dengesi	11
Tablo 14: Sermaye Hareketleri	12
Tablo 15: Merkezi Yönetim Bütçesi Büyüklükleri.....	14
Tablo 16: Merkezi Yönetim Bütçesi Gelirleri.....	15
Tablo 17: Merkezi Yönetim Bütçesi Harcamaları.....	17
Tablo 18: Merkezi Yönetim Bütçesi Borç Stoku	18
Tablo 19: Merkez Bankası Net Döviz Pozisyonu.....	19
Tablo 20: Merkez Bankası Analitik Bilançosu	20
Tablo 21: Parasal Büyüklüklerdeki Gelişmeler	20
Tablo 22: Merkez Bankası Faiz Oranlarında Gelişmeler.....	21
Tablo 23: İMKB 100 Bileşik Endeksinin Getirisi.....	22
Tablo 24: Bankacılık Sektöründe Kredi ve Mevduatların Gelişimi.....	23
Tablo 25: Mevduat Bankaları Yurtiçi Kredilerinin Türlerine Göre Dağılımı	23
Tablo 26: TL Kredilere Uygulanan Ortalama Faiz Oranları.....	24
Tablo 27: Bankacılık Sektörüne İlişkin Seçilmiş Göstergeler.....	25
Tablo 28: Yurtiçi Yerleşiklerin Portföy Yatırım Stoku.....	26
Tablo 29: Yurtdışı Yerleşiklerin Portföy Yatırım Stoku.....	27
Tablo 30: Aralık Ayı İtibarıyla Ana Harcama Gruplarına Göre TÜFE Değişim Oranları.....	28
Tablo 31: 2010 yılı Aralık Ayı İtibarıyla Özel Kapsamlı TÜFE Göstergeleri.....	29

ŞEKİLLER

Şekil 1: Mevsim ve Takvim Etkisinden Arındırılmış Üretim Endeksleri.....	5
Şekil 2: Merkez Bankası Uluslararası Rezervleri	13
Şekil 3: İç Borçlanma Faiz Oranları	18
Şekil 4: İMKB 100 Bileşik Endeksi.....	22
Şekil 5: Reel Kur Endeksi	25

EKLER

Başlıca Ekonomik Göstergeler: <http://ekutup.dpt.gov.tr/eg/2011/0101.xls>

Temel Ekonomik Göstergeler: <http://ekutup.dpt.gov.tr/eg/2011/0102.xls>

I. GSYH, SANAYİ ÜRETİMİ VE TALEP UNSURLARINDAKİ GELİşMELER

1. GSYH ve Sektörel Büyüme Hızları

2010 yılının üçüncü çeyreğinde GSYH yüzde 5,5 oranında artış kaydetmiştir. Bu oran piyasa beklentilerinin altındadır. Üçüncü çeyrek büyüme beklentisi CNBC-e anketine göre yüzde 6,6, Reuters anketine göre yüzde 6,77 idi.

Mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış GSYH, 2010 yılının üçüncü çeyreğinde bir önceki çeyreğe göre, yüzde 1,1 oranında artmıştır. Bu durum ekonomik aktivitedeki artışın devam ettiğini göstermektedir.

Yurtiçi talep ve üretimdeki canlanma yılın üçüncü çeyreğinde de devam etmiştir. Söz konusu dönemde, ekonomik aktivitedeki canlanma sanayi ve özellikle hizmetler sektörlerinden kaynaklanmıştır.

Yılın üçüncü çeyreğinde katma değer, tarım sektöründe yüzde 0,7 oranında azalmıştır. Bitkisel üretimin yıllık olarak yapılan ikinci tahmininde, bir önceki yıla göre üretim miktarlarında tahıl ürünlerinde yüzde 3,4, sebzelerde yüzde 2,6 ve meyvelerde yüzde 0,8 oranında azalma tahmin edilmiştir. Tarımsal üretimin özellikle yılın üçüncü çeyreğinde yoğunlaştığı düşünüldüğünde katma değerdeki gerileme beklentiler yönündedir.

Üçüncü çeyrekte sanayide katma değer artışı yüzde 8,6, artışın büyümeye katkısı 2,1 puan olmuştur. İmalat sanayii katma değerindeki artış ise yüzde 8,7'dir. Üçüncü çeyrekte aylık sanayi üretim endeksindeki artış ise yüzde 10'dur. Aynı dönemde imalat sanayi kapasite kullanım oranı da ortalama olarak yüzde 73,6'ya yükselmiştir. Elektrik üretimi ise aynı dönemde yüzde 11,8 oranında artış göstermiştir.

Hizmetler sektöründe canlanma üçüncü çeyrekte de devam etmiştir. Bu gelişmede, özellikle toptan ve parakende ticarete yüzde 7,5, ulaştırma-haberleşmede yüzde 6,7 oranındaki katma değer artışları etkili olmuştur. Bu iki sektörün üçüncü çeyrekte GSYH artış hızına katkısı toplamda 1,8 puan olmuştur. İnşaat sektöründe yılın üçüncü çeyreğinde katma değer artışı yüzde 24,6'ya yükselmiş ve bu artışın büyümeye katkısı 1,1 puan olmuştur. 2010 yılının üçüncü çeyreğinde bu gelişmeler sonucunda katma değer, hizmetler sektöründe yüzde 6 oranında artış kaydetmiş, artışın büyümeye katkısı 3,5 puan olmuştur.

2010 yılının Ocak-Eylül döneminde GSYH yüzde 8,9 oranında artmıştır. Aynı dönemde katma değer tarımda yüzde 0,1 azalırken sanayide yüzde 13,9 ve hizmetlerde yüzde 8,3 oranında artmıştır. Buna göre büyümeye katkılar, tarımdan 0 puan, sanayiden 3,6 puan ve hizmetler sektöründen ise 5,3 puan olarak hesaplanmıştır.

2010 yılının üçüncü çeyreğinde GSYH deflatörü yüzde 7,7 oranında artış göstermiştir.

Tablo 1: Sektörel Büyüme Hızları

(Bir Önceki Yılın Aynı Dönemine Göre Yüzde Değişme)

	2009				2010			2009	2010
	II.Ç.	III.Ç.	IV.Ç.	Yıllık	I.Ç.	II.Ç.	III.Ç.	9 AY	9 AY
Tarım	6,2	4,4	2,0	3,5	0,3	1,1	-0,7	4,0	-0,1
Sanayi	-11,2	-4,2	11,6	-6,7	19,4	14,7	8,6	-12,1	13,9
İmalat	-11,5	-4,2	13,0	-7,0	21,2	15,2	8,7	-12,7	14,7
Hizmetler	-7,6	-3,8	4,4	-5,0	9,8	9,5	6,0	-8,0	8,3
İnşaat	-20,9	-18,2	-6,4	-16,1	8,3	21,9	24,6	-19,2	18,4
Ticaret	-13,6	-4,7	9,7	-8,5	18,1	12,8	6,1	-13,6	11,7
Ulaştırma	-10,0	-4,6	3,2	-7,0	11,7	10,1	6,7	-10,2	9,4
Mali Aracı Kur.	7,5	7,8	8,3	8,5	4,4	7,3	6,4	8,6	6,0
Konut	3,3	2,8	2,5	2,9	2,7	2,1	2,7	3,1	2,3
Vergi-Sübvansiyon	-7,7	-7,9	6,4	-8,1	17,2	14,0	8,2	-12,5	12,8
GSYH	-7,6	-2,7	6,0	-4,7	11,8	10,2	5,5	-8,0	8,9

Kaynak: TÜİK

2. Talep Unsurlarında Gelişmeler

Yurtiçi talepte canlanma 2010 yılının üçüncü çeyreğinde artarak sürmüştür. GSYH'da talep yönünden canlanma, özel tüketim ve sabit sermaye yatırımlarındaki hızlı artıştan kaynaklanmıştır. Net mal ve hizmet ihracatının "negatif" 4,6 puan "katkısı" ise büyüme hızını olumsuz yönde etkilemiştir.

Toplam yurtiçi talep; 2010 yılının üçüncü çeyreğinde yüzde 10,1 oranında artış göstermiştir. Toplam tüketim ise söz konusu dönemde yüzde 6,5 oranında artmıştır. Özel tüketimdeki artış yüzde 7,6 oranında gerçekleşmiştir.

Yurtiçi talebe ilişkin göstergeler de bu büyümeyi destekler mahiyettedir. Otomobil, beyaz eşya satışları, yurtiçi kredi kullanımındaki genişleme yurtiçi talep artışına işaret etmektedir. Diğer taraftan sermaye malı ithalatındaki yüzde 26,1 oranındaki artış özel kesimin yatırım talebinin devam ettiğini göstermektedir.

Yılın üçüncü çeyreğinde özel sabit sermaye yatırımlarındaki artış yüzde 34,4 olarak gerçekleşmiştir. Özel kesim sabit sermaye yatırımlarının alt bileşenleri incelendiğinde; yılın üçüncü çeyreğinde, özel kesim makine teçhizat yatırımlarının yüzde 38,6, inşaat yatırımlarının ise yüzde 26,8 oranında arttığı gözlenmiştir.

Tablo 2: Talep Unsurlarında Gelişmeler

(Bir Önceki Yılın Aynı Dönemine Göre Yüzde Değişme)

	2009				2010			2009	2010
	II.Ç.	III.Ç.	IV.Ç.	Yıllık	I.Ç.	II.Ç.	III.Ç.	9 AY	9 AY
Toplam Tüketim	-1,4	-1,1	7,0	-1,0	7,6	5,8	6,5	-3,6	6,6
Kamu	0,5	5,2	17,9	7,8	0,9	3,5	-1,1	3,5	1,1
Özel	-1,7	-1,9	5,0	-2,2	8,6	6,2	7,6	-4,5	7,4
Sabit Sermaye Yat.	-24,4	-18,5	-4,6	-19,1	15,2	28,7	31,3	-23,5	25,4
Kamu	0,2	-5,7	-8,6	-2,3	-25,6	14,6	17,9	0,8	4,6
Özel	-28,6	-21,0	-3,5	-22,3	23,1	32,2	34,4	-27,5	30,0
Stok Değişimi ⁽¹⁾	-3,8	0,3	2,2	-2,1	7,8	1,4	-0,4	-3,5	2,6
Toplam Nihai Y.İçi Talep	-7,0	-4,9	4,5	-5,1	9,1	10,3	11,2	-8,2	10,3
Toplam Yurt İçi Talep	-10,5	-4,3	6,9	-7,2	17,8	12,1	10,1	-11,4	13,0
Net Mal ve Hizm. İhr.⁽¹⁾	3,3	1,7	-0,9	2,7	-5,7	-2,0	-4,6	3,8	-4,1
Mal ve Hizmet İhracatı	-11,1	-5,4	7,4	-5,3	-0,4	11,6	-2,0	-9,2	2,8
Mal ve Hizmet İthalatı	-20,6	-11,7	11,0	-14,3	22,3	18,8	16,9	-21,1	19,1
GSYH	-7,6	-2,7	6,0	-4,7	11,8	10,2	5,5	-8,0	8,9

Kaynak: TÜİK

(1) GSYH Büyümesine Katkı.

Üçüncü çeyrekte kamu tüketimi yüzde 1,1 oranında azalırken, kamu sabit sermaye yatırımları yüzde 17,9 oranında artış kaydetmiştir.

Aynı dönemde; mal ve hizmet ihracatının yüzde 2 oranında azalması, mal ve hizmet ithalatının ise yüzde 16,9 oranında artmasının etkisiyle, net mal ve hizmet ihracatının GSYH büyümesine katkısı "eksi" yüzde 4,6 puan olarak gerçekleşmiştir.

Stok değişiminin büyümeye katkısı 2010 yılının üçüncü çeyreğinde yüzde "eksi" 0,4 puan olarak hesaplanmıştır.

Talep yönünden 2010 yılının üçüncü çeyreğinde GSYH'da kaydedilen yüzde 5,5 oranındaki büyümeye katkılar, özel tüketimden yüzde 5,1 puan, özel sabit sermaye yatırımından yüzde 4,9 puan olmuştur. Büyümeye kamu tüketiminin katkısı yüzde eksi 0,1 puan, kamu sabit sermaye yatırımının katkısı yüzde 0,6 puan olmuştur.

Bu gelişmeler sonucunda toplam nihai yurtiçi talepteki artış (stok hariç) yılın üçüncü çeyreğinde yüzde 11,2 olmuştur.

2010 yılının Ocak-Eylül döneminde özel tüketim yüzde 7,4, kamu tüketimi yüzde 1,1, özel sabit sermaye yatırımları yüzde 30 oranında artmıştır. Aynı dönemde ihracat yüzde 2,8 (katkı 0,7 puan), ithalat ise yüzde 19,1 (katkı 4,8 puan) oranında artmış ve buna göre net mal ve hizmet ihracatının GSYH büyümesine katkısı "eksi" 4,1 puan olarak gerçekleşmiştir.

3. İşgücü Piyasasındaki Gelişmeler

2010 yılının Eylül ayında işgücündeki artış 2009 yılının aynı dönemine göre 491 bin kişi olurken, aynı dönemde istihdam edilenlerin sayısı 2009 yılının Eylül ayına göre 953 bin kişi artarak 22 milyon 973 bin kişiye ulaşmıştır. Buna göre işsiz sayısı 462 bin kişi azalmıştır. 2010 yılının Eylül ayında, bir önceki yılın aynı dönemine göre, tarım, sanayi ve hizmetler sektörlerinde sırasıyla, 261 bin kişi, 321 bin kişi ve 371 bin kişi istihdam artışı gözlenmiştir. Tarım dışı istihdam ise söz konusu dönemde önceki yılın aynı dönemine göre 692 bin kişi artmıştır. Türkiye genelindeki işsizlik oranı 2010 yılının Eylül ayında, 2009 yılının aynı dönemine göre 2.1 puan azalarak yüzde 11,3 olarak gerçekleşmiştir. Bu dönemde, Türkiye'de tarım dışı işsizlik oranı geçen yıla göre 2.6 puan azalarak yüzde 14,3; genç nüfusta işsizlik oranı ise geçen yıla göre 3.1 puan azalarak yüzde 21,2 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 3: İşgücü Piyasasındaki Gelişmeler

	2009						2010			
	I	II	III	Eylül	IV	Yıllık	I	II	III	Eylül
Çalışma Çağındaki Nüfus	51.360	51.575	51.789	51.862	52.007	51.686	52.223	52.431	52.645	52.718
İşgücüne Katılma Oranı (%)	45,9	48,2	49,3	49,0	48,1	47,9	47,5	49,4	49,7	49,1
İşgücü	23.582	24.837	25.537	25.416	25.011	24.748	24.831	25.901	26.166	25.907
İstihdam	19.779	21.455	22.108	22.020	21.741	21.277	21.267	23.055	23.195	22.973
İşsiz	3.802	3.382	3.429	3.396	3.270	3.471	3.564	2.846	2.971	2.934
İşsizlik Oranı (%)	16,1	13,6	13,4	13,4	13,1	14,0	14,4	11,0	11,4	11,3
Tarım Dışı İşsizlik Oranı	19,3	17,0	17,0	16,9	16,2	17,4	17,5	13,8	14,5	14,3
Genç Nüfusta İşsizlik Oranı	28,6	24,9	23,5	24,3	24,4	25,3	25,5	19,8	21,1	21,2
İstihdamın Sektörel Dağılımı										
Tarım	4.378	5.408	5.839	5.738	5.328	5.240	5.040	5.831	6.178	5.999
Sanayi	4.016	3.935	4.096	4.168	4.264	4.079	4.308	4.470	4.525	4.489
Hizmetler (*)	11.385	12.112	12.173	12.114	12.149	11.958	11.919	12.754	12.492	12.485

Kaynak: TÜİK

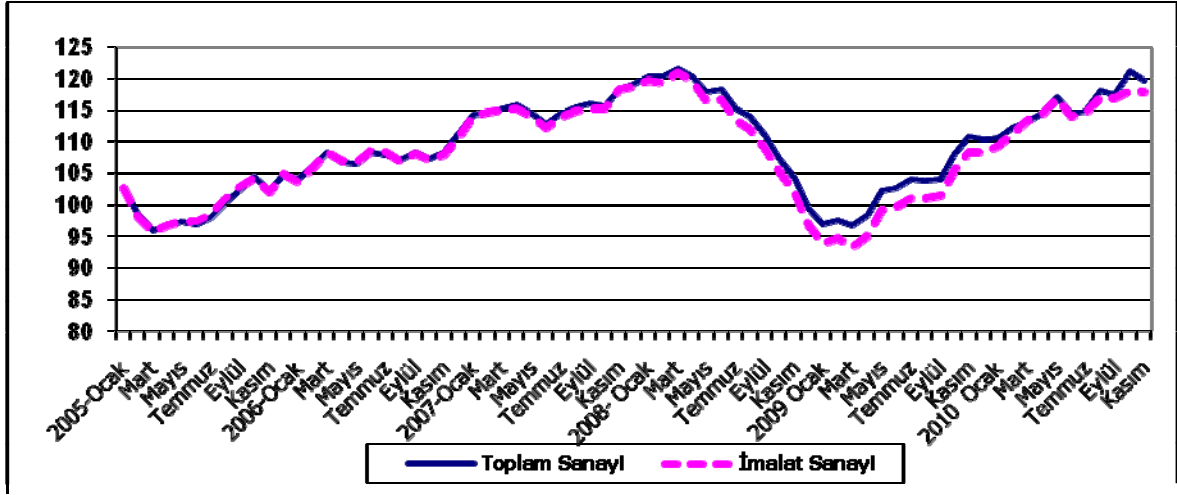
(*) İnşaat dahildir.

4. Üretim ve Talebe İlişkin Son Gelişmeler

a. Aylık Sanayi Üretimi ve Kapasite Kullanım Oranları

Aylık verilere göre, sanayi üretimi, 2010 yılı Kasım ayında bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 9,1 oranında artmıştır. Böylece yılın ilk onbir ayında sanayi üretimi ortalama yüzde 12,7 oranında artmıştır. Mevsimsel düzeltilmiş sanayi üretim endeksinde ise Kasım ayında Ekim ayına göre yüzde 1,2 oranında azalış gerçekleşmiştir.

2010 yılı Kasım ayında, bir önceki yılın aynı ayına göre, imalat sanayi, madencilik ve enerji sektörleri üretimleri sırasıyla, yüzde 9,7, yüzde 8,2 ve yüzde 4,7 oranlarında artmıştır.

Şekil 1: Mevsim ve Takvim Etkisinden Arındırılmış Üretim Endeksleri (2005=100)

Kaynak: TÜİK

2010 yılı Kasım ayı imalat sanayi üretimindeki artışta; endeks içindeki payları yüksek olan, tekstil ürünleri, taş-toprak, taşıt ve kimya alt sektörlerinde kaydedilen üretim artışları etkili olmuştur.

Tablo 4: Aylık Sanayi Üretim Endeksi

(Bir Önceki Yılın Aynı Dönemine Göre Yüzde Değişme)

	Yıllık		2010					
	2008	2009	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım
Sanayi	-0,6	-9,9	10,0	8,8	10,8	10,2	9,9	9,1
Madencilik	8,2	-0,8	3,7	-1,9	-1,7	0,9	-11,5	8,2
İmalat	-1,5	-11,3	10,6	9,2	10,9	10,6	11,3	9,7
Gıda Ürünleri	3,3	-0,4	5,3	8,6	2,9	13,3	0,1	-1,4
Tekstil	-12,0	-12,0	11,2	10,9	6,2	4,6	5,9	1,7
Giyim	-9,5	-8,5	6,3	10,7	13,9	3,6	3,1	-6,2
Petrol Ürünleri	0,4	-20,7	-3,6	-12,1	14,2	7,2	13,4	20,7
Kimya	-6,3	-0,5	16,0	8,0	4,9	8,0	3,7	7,7
Toprak Ürünleri	-2,1	-12,0	9,1	12,8	10,6	16,3	10,7	12,4
Ana Metal	-2,1	-15,3	1,1	7,8	10,0	11,1	11,1	17,5
Fabr. Metal Ürünleri	-6,4	-15,1	13,3	19,7	16,2	7,6	11,5	4,6
B.y.s. Makine-Teçhizat	-4,2	-22,9	32,5	35,1	26,4	34,2	30,8	30,2
Taşıt Araçları	6,2	-30,0	28,7	6,0	27,8	19,4	31,9	26,7
Enerji	3,8	-2,3	8,1	10,0	15,6	10,9	7,5	4,7

Kaynak: TÜİK

2010 yılı Aralık ayı toplam imalat sanayi kapasite kullanım oranı, 2009 yılının aynı ayına göre 7,9 puan artarak yüzde 75,6 oranında gerçekleşmiştir. Bir önceki aya göre ise kapasite kullanım oranı Aralık ayında 0,3 puan azalış göstermiştir.

Tablo 5: Aylık Kapasite Kullanım Oranı

(Yüzde)

	Yıllık		2009			2010			
	2008	2009	Ekim	Kasım	Aralık	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
İmalat Sanayi	76,7	65,2	68,2	69,8	67,7	73,5	75,3	75,9	75,6
Gıda Ürünleri	73,6	68,4	72,5	71,1	70,8	66,5	74,7	75,4	74,0
Tekstil Ürünleri	70,8	67,6	71,6	74,4	72,2	78,0	78,3	80,0	80,1
Giyim	73,0	68,1	71,3	72,5	72,8	76,1	75,5	77,6	78,0
Basım Yayım	71,5	73,4	79,5	75,6	75,9	73,3	73,5	73,6	77,2
Petrol Ürünleri	87,3	58,0	61,9	60,8	54,1	69,5	75,5	71,5	76,9
Kimya	72,4	68,9	76,0	77,8	76,0	81,0	82,8	82,8	83,0
Metal Olmayan Diğer Mineral	76,6	65,8	69,2	70,1	69,2	78,3	78,8	80,0	77,2
Ana Metal	82,7	70,1	69,1	74,8	73,0	77,2	74,8	78,4	78,5
B.y.s. Makine ve Teçhizat	73,0	55,6	54,2	59,0	57,7	70,6	71,4	71,8	71,9
Motorlu Taşıtlar	83,3	57,4	65,4	66,2	62,9	69,6	74,2	75,2	71,8

Kaynak: TCMB

b. Yurtiçi Talebe İlişkin Göstergelerdeki Gelişmeler

2010 yılının Kasım ayında; beyaz eşya üretim, yurtiçi satış, ihracat ve ithalatı, bir önceki yılın aynı dönemine göre, sırasıyla, yüzde 5,8, yüzde 6,8, yüzde 9,5 ve yüzde 27,1 oranlarında artmıştır. Ocak-Kasım 2010 döneminde ise; bu ürünlerin üretim, yurtiçi satış, ihracat ve ithalatında sırasıyla, yüzde 11,8, yüzde 8,4, yüzde 8,8 ve yüzde 19,5 oranında artışlar kaydedilmiştir.

Otomobil üretimi; 2010 yılının Kasım ayında yüzde 9,2 oranında, Ocak-Kasım döneminde de yüzde 18,3 oranında artmıştır. 2010 yılının Kasım ayında otomobil ihracatı, 2009 yılının aynı dönemine göre, yüzde 8,8 oranında artarken, Ocak-Kasım döneminde yüzde 14 oranında artmıştır. 2009 yılının Ocak-Kasım döneminde yüzde 75,7 olarak gerçekleşen otomobil ihracat-üretim oranı, 2010 yılının aynı döneminde yüzde 63,3 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 6: Yurtiçi Talebe İlişkin Göstergeler

	2008	2009	2010					
			Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım
Beyaz Eşya Yurtiçi Satışları*	-3,5	-4,5	-9,0	6,8	21,1	-3,6	12,8	6,8
Toplam Otomobil Üretimi	-2,1	-17,8	2,0	-13,4	22,6	7,4	27,7	9,2
Toplam Otomobil Satışları	-14,4	20,9	2,6	148,8	87,3	-18,6	246,1	181,5
İthal Otomobil Satışları	-12,6	17,8	10,3	176,5	92,6	-15,6	239,7	190,4
Trafiğe Kaydedilen Araç Sayısı	-3,8	-13,8	-22,8	47,5	69,7	12,7	40,0	

* Buzdolabı, çamaşır makinesi, bulaşık makinesi ve fırından oluşan beyaz eşya kapsamına; 2010 yılı Ocak ayından itibaren derin dondurucu ve kurutma makinesi eklenmiştir.

2010 yılının Ocak-Kasım döneminde; otomobil satışları yüzde 31,2, ithal otomobil satışları da yüzde 36,4 oranında artmıştır. 2009 yılının Ocak-Kasım döneminde yüzde 66,6 olarak gerçekleşen ithal otomobil-toplam otomobil satış oranı, 2010 yılının aynı döneminde yüzde 69,3 olarak gerçekleşmiştir.

II. ÖDEMELER DENGESİ

1. Cari işlemler Dengesi

Gözlenen toparlanma ve talepteki canlanma neticesinde toplam ihracat, 2010 yılı Kasım ayı itibarıyla 2009 yılının tamamındaki seviyesi olan 102,1 milyar dolara ulaşmıştır. 2010 yılı Ocak-Kasım döneminde ihracat önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 10,9 oranında artmıştır. 2009 yılında yüzde 72,5 seviyesine yükselen ihracatın ithalatı karşılama oranı, 2010 yılının onbir ayı için hesaplandığında yüzde 61,9 düzeyinde gerçekleşmiş ve büyüme sürecinin olduğu dönemlerdeki seviyesine inmiştir. Bu gelişmeler sonucunda, ihracat ithalat farkından oluşan dış ticaret açığı 2009 yılı Ocak-Kasım döneminde 33,8 milyar dolar iken 2010 yılının aynı döneminde 62,8 milyar dolara yükselmiştir.

Tablo 7: Dış Ticaret Dengesindeki Gelişmeler

(Milyon Dolar)

	İhracat		Yüzde Değişme		İthalat		Yüzde Değişme		Dış Ticaret Dengesi	
	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010
Ocak	7.884	7.832	-25,8	-0,7	9.281	11.690	-43,2	26,0	-1.397	-3.858
Şubat	8.435	8.264	-23,9	-2,0	9.075	11.779	-43,4	29,8	-640	-3.515
Mart	8.156	9.887	-28,6	21,2	10.522	15.020	-37,4	42,7	-2.367	-5.133
Nisan	7.562	9.397	-33,5	24,3	10.120	14.941	-43,4	47,6	-2.558	-5.544
Mayıs	7.346	9.796	-41,1	33,4	10.868	14.724	-43,7	35,5	-3.522	-4.928
Haziran	8.330	9.537	-29,2	14,5	12.501	15.229	-35,8	21,8	-4.171	-5.692
Temmuz	9.056	9.572	-28,1	5,7	12.856	16.063	-37,5	24,9	-3.800	-6.491
Ağustos	7.840	8.521	-29,0	8,7	12.811	15.428	-33,5	20,4	-4.971	-6.907
Eylül	8.481	8.910	-33,7	5,1	12.485	15.637	-30,2	25,2	-4.004	-6.727
Ekim	10.096	10.969	3,8	8,6	12.773	17.289	-14,5	35,4	-2.677	-6.320
Kasım	8.903	9.439	-5,2	6,0	12.618	17.121	4,5	35,7	-3.715	-7.682
Aralık	10.055		30,2		15.019		31,7		-4.964	
Toplam	102.143	102.124	-22,6		140.929	164.921	-30,2		- 38.786	-62.797

Kaynak: TÜİK

2009 yılı Ocak-Kasım döneminde 92,1 milyar dolar olan toplam ihracat, 2010 yılının aynı döneminde yüzde 10,9 oranında artarak 102,1 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. 2010 yılı Ocak-Kasım döneminde imalat sanayii ürünleri ihracatı yüzde 9,6 oranında artarken, madencilik ürünleri ihracatı yüzde 68,9, tarım ve ormancılık ürünleri ihracatı ise yüzde 16 oranında artmıştır.

Tablo 8: Sektörel İhracat

(Milyon Dolar)

	Yıllık		Yüzde Değişme	Ocak- Kasım		Yüzde Değişme
	2008	2009		2009	2010	
Toplam	132.027	102.143	-22,6	92.088	102.122	10,9
Tarım ve Ormancılık	3.937	4.348	10,4	3.766	4.369	16,0
Madencilik	2.155	1.683	-21,9	1.435	2.425	68,9
İmalat	125.188	95.449	-23,8	86.299	94.611	9,6
Diğer Sektörler Toplamı	748	663	-11,3	588	717	22,0
Seçilmiş Fasıllara Göre İhracat						
Kara taşıtları	18.327	12.252	-33,1	10.959	12.388	13,0
Demir ve çelik	14.946	7.641	-48,9	7.071	7.811	10,5
Kazan-makine-mek.cihaz	10.259	8.133	-20,7	7.375	8.361	13,4
Örme giyim eşyası	7.827	6.926	-11,5	6.280	6.984	11,2
Elektrikli makina. cihazlar	7.972	6.631	-16,8	5.920	6.766	14,3
Mineral yakıt. mineral yağlar	7.532	3.921	-47,9	3.508	3.931	12,1
Örülmemiş giyim eşyası	5.327	4.295	-19,4	3.910	4.166	6,6
Demir veya çelikten eşya	5.742	4.545	-20,8	4.110	4.355	6,0
Plastik ve mamulleri	3.563	3.094	-13,2	2.819	3.355	19,0
İnci kıymetli taş ve mamülleri	5.383	5.929	10,1	5.336	3.446	-35,4
Diğer Fasıllar Toplamı	45.150	38.777	-14,1	34.801	40.559	16,5

Kaynak: TÜİK

Avrupa Birliğini derinden etkileyen küresel kriz kaynaklı resesyon süreci, söz konusu ülke grubunun ihracatımız içerisindeki payını azaltmıştır. 2007 yılında yüzde 56,3 olan AB'nin toplam ihracat içindeki payı 2009 yılında yüzde 46'ya gerilemiş ve bu oran 2010 yılı Ocak-Kasım döneminde yüzde 46,3 olarak gerçekleşmiştir. OECD ülkelerinin toplam ihracat içindeki payı ise 2010 yılı Ocak-Kasım döneminde yüzde 52,2 olarak gerçekleşmiştir. Aynı dönemde en fazla ihracat yapılan ülkeler ise sırasıyla Almanya, İngiltere, İtalya Fransa, ve Irak olmuştur.

Tablo 9: Ülke Gruplarına Göre İhracat

(Milyon Dolar)

	Yıllık		Yüzde Değişme	Ocak-Kasım		Yüzde Değişme
	2008	2009		2009	2010	
AB Ülkeleri	63.390	46.977	-25,9	42.422	47.302	11,5
Türkiye Serbest Bölgeleri	3.008	1.957	-34,9	1.756	1.873	6,7
Diğer Ülkeler	65.629	53.209	-18,9	47.911	52.947	10,5
Ülke Grupları						
OECD Ülkeleri	70.472	54.217	-23,1	49.027	53 300	8,7
EFTA Ülkeleri	3.262	4.327	32,7	3 995	2 238	-44,0
Karadeniz Ekonomik İşbirliği	20.867	12.338	-40,9	11 215	12 993	15,9
Ekonomik İşbirliği Teşkilatı	6.248	5.945	-4,8	5 349	6 785	26,8
Bağımsız Devletler Topluluğu	13.938	8.763	-37,1	7 926	9 892	24,8
Türk Cumhuriyetleri	3.749	3.397	-9,4	3 079	3 535	14,8
İslam Konferansı Teşkilatı	32.597	28.665	-12,1	25 841	29 065	12,5
Toplam	132.027	102.143	-22,6	92.088	102.122	10,9

Kaynak: TÜİK

İhracatçı Birliklerinin (TİM) kayıtlarına göre 2010 yılı Aralık ayında ihracat bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 21,3 oranında artarak 11,6 milyar dolar olmuştur. Böylece, 2010 yılında toplam ihracat, bir önceki yıla göre yüzde 11,3 oranında artarak 113,7 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 10: İhracatçı Birlikleri Kayıtlarına Göre İhracat

(Milyon Dolar)

	Aralık			Ocak-Aralık		
	2009	2010	Yüzde Değişme	2009	2010	Yüzde Değişme
TOPLAM	9 535	11 564	21,3	102 143	113 686	11,3
Taşıt Araçları ve Yan Sanayii	1 537	1 715	11,6	15 043	17 383	15,6
Hazır Giyim ve Konfeksiyon	1 237	1 464	18,3	13 302	14 644	10,1
Demir Çelik Ürünleri	848	1 274	50,2	11 029	12 302	11,5
Kimyevi Maddeler ve Mamulleri	935	1 441	54,0	9 661	12 720	31,7
Elektrik-Elektronik	916	963	5,1	8 558	9 631	12,5
Makine ve Aksamları	538	689	28,1	5 608	6 356	13,3
Tekstil ve Hammaddeleri	511	650	27,3	5 514	6 528	18,4
Demir ve Demir Dışı Metaller	444	573	29,0	4 494	5 797	29,0
Hububat.Bakliyat.Yağlı Tohumlar ve Mamulleri	382	470	23,2	3 649	4 113	12,7
Çimento ve Toprak Ürünleri	272	286	5,3	3 085	3 216	4,3
Ağaç Mamülleri ve Orman Ürünleri	264	318	20,4	2 502	2 929	17,1
Madencilik Ürünleri	307	344	12,1	2 508	3 659	45,9
Yaş Sebze ve Meyve	308	321	4,3	1 954	2 184	11,8
<i>Diğer Sektörler Toplamı</i>	<i>1.036</i>	<i>1.056</i>	<i>1,9</i>	<i>15.236</i>	<i>12.224</i>	<i>-19,8</i>

Kaynak: TİM

Kriz sonrasında iç talebin hızla toparlanması sonucunda, ithalatta da hızlı bir artış gözlenmiştir. 2010 yılının onbir aylık döneminde de artış trendi devam etmiş ve ithalat 2009 yılının aynı dönemine göre yüzde 31 oranında artarak 164,9 milyar dolar seviyesine yükselmiştir. Söz konusu dönemde en çok ithalat yapılan ülkeler sırasıyla Rusya Federasyonu, Almanya, Çin ve ABD olmuştur.

Tablo 11: Geniş Ekonomik Gruplara Göre İthalat

(Milyon Dolar)

	Yıllık		Yüzde Değişme	Ocak-Kasım		Yüzde Değişme
	2008	2009		2009	2010	
Toplam İthalat	201.964	140.928	-30,2	125.909	164.922	31,0
Sermaye	28.021	21.463	-23,4	18.960	24.852	31,1
Ara malları	151.747	99.510	-34,4	89.260	117.691	31,9
Tüketim	21.489	19.290	-10,2	17.085	21.877	28,1
Diğer	707	666	-5,7	604	502	-16,9
Enerji İthalatı (27. Fası)	48.281	29.905	-38,1	27.023	34.424	27,4
Enerji Dışı İthalat	153.682	111.023	-27,8	98.886	130.497	32,0

Kaynak: TÜİK

* Alt kalemlerdeki yuvarlamalar nedeniyle toplamlar tutmayabilir.

2009 yılında ithalatta en büyük paya sahip ürünler mineral yakıtlar ve yağlar, makina-teçhizat, elektrikli makina ve cihazlar, demir-çelik ve kara taşıtları olmuştur. 2010 yılı Ocak-Kasım döneminde de bu durum devam etmiştir.

Tablo 12: Seçilmiş Fasıllara Göre İthalat

	Yıllık		Yüzde Değişme	Ocak-Kasım		Yüzde Değişme
	2008	2009		2009	2010	
Toplam İthalat	201.964	140.928	-30,2	125.909	164.922	31,0
-Mineral yakıt. yağlar	48.281	29.905	-38,1	27.023	34.424	27,4
-Kazan. makine. mek. cihaz	22.539	17.132	-24,0	15.156	18.581	22,6
-Elek. Makine ve cihazlar	13.892	12.243	-11,9	10.918	13.133	20,3
-Demir ve çelik	23.160	11.352	-51,0	10.147	14.453	42,4
-Kara taşıtları	12.790	8.976	-29,8	7.778	11.531	48,3
-Plastik ve mamulleri	9.386	6.944	-26,0	6.189	8.758	41,5
-Eczacılık ürünleri	4.361	4.080	-6,4	3.681	3.965	7,7
-Organik kimyasal ürünler	4.421	3.342	-24,4	3.016	3.957	31,2
-Optik alet ve cihazlar	3.445	2.833	-17,8	2.454	3.040	23,9
-İnci, kıymetli taş ve mam.	5.654	2.004	-64,6	1.934	2.847	47,2
-Pamuk, pamuk ipliği	2.332	2.099	-10,0	1.816	2.985	64,4
<i>-Diğer Fasıllar Toplamı</i>	<i>51.703</i>	<i>40.018</i>	<i>-22,6</i>	<i>35.797</i>	<i>47.247</i>	<i>32,0</i>

Kaynak: TÜİK

a. Hizmetler Dengesi

Turizm gelirleri 2010 yılı Ocak-Kasım döneminde bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 3 oranında azalarak 19,5 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Aynı dönemde hizmetler başlığının diğer önemli bir kalemi olan taşımacılık kaleminde 150 milyon dolar tutarında net giriş gerçekleşmiştir. İnşaat hizmetlerinden kaynaklanan net döviz girişi, 2010 yılının ilk onbir ayında bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 25,9 oranında azalarak 669 milyon dolara gerilemiştir. Bu gelişmeler sonucunda, 2009 yılının Ocak-Kasım döneminde toplam 16 milyar dolar fazla veren hizmetler dengesi kalemi, 2010 yılının aynı döneminde yüzde 18 oranında bir azalış göstererek 13,1 milyar dolar fazla vermiştir.

b. Gelir Dengesi

2010 yılı Ocak-Kasım döneminde gelir dengesi kaleminde 6,9 milyar dolar net çıkış kaydedilmiştir. Bu dönemde yatırım geliri başlığında yer alan doğrudan yatırımlar, portföy yatırımları ve diğer yatırımlar kaleminde görülen net çıkışlar sırasıyla 2,5 milyar dolar, 500 milyon dolar ve 3,8 milyar dolar olmuştur. Diğer yatırımların bileşenlerinden olan faiz giderleri ise aynı dönemde 4,8 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Faiz giderlerinde yüzde 27,4 oranında azalma söz konusudur.

c. Cari Transferler

2010 yılının Ocak-Kasım döneminde cari transferler bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 35,2 oranında azalarak 1,2 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Cari transfer hesabı altında yer alan işçi gelirleri 2009 yılının aynı dönemine göre yüzde 23,3 oranında azalarak 766 milyon dolar olarak kaydedilmiştir.

Tablo 13: Cari İşlemler Dengesi

(Milyon Dolar)

	Yıllık		Ocak-Kasım	
	2008	2009	2009	2010
I. Dış Ticaret Dengesi	-53.021	-24.894	-21.424	-48.984
1.İhracat f.o.b.	132.028	102.143	92.088	102.124
2.İthalat c.i.f.	-201.964	-140.929	-125.910	-164.921
3.Diğer	16.915	13.892	12.398	13.813
II. Hizmetler Dengesi (Net)	17.121	16.432	15.961	13.091
1.Taşımacılık	-134	1.149	1.122	150
2.Turizm	18.445	17.103	16.445	15.203
3.İnşaat Hizmetleri	974	1.090	903	669
4.Sigorta Hizmetleri	-684	-525	-454	-434
5.Finansal Hizmetler	-137	-362	-317	-226
6.Diğer Ticari Hizmetler	-1.287	-1.464	-1.262	-1.486
7.Resmi Hizmetler	-778	-846	-738	-797
8.Diğer Hizmetler	722	287	262	12
III. Gelir Dengesi	-8.159	-8.134	-7.432	-6.940
1. Ücret Ödemeleri	-66	-105	-95	-117
2. Yatırım Geliri	-8.093	-8.029	-7.337	-6.823
Doğrudan Yatırımlar	-2.610	-2.729	-2.594	-2.483
Portföy Yatırımları	972	267	254	-534
Diğer Yatırımlar	-6.455	-5.567	-4.997	-3.806
Faiz Geliri	2.022	1.685	1.577	968
Faiz Gideri	-8.477	-7.252	-6.574	-4.774
Uzun Vade	-7.835	-6.712	-6.058	-4.493
Kısa Vade	-642	-540	-516	-281
IV. Cari Transferler	2.113	2.299	1.857	1.203
Cari İşlemler Dengesi	-41.946	-14.297	-11.038	-41.630

Kaynak: TCMB

2. Sermaye Hareketleri Dengesi ve Uluslararası Rezervler

2010 yılının Ocak-Kasım döneminde 38,1 milyar dolar tutarında net sermaye girişi gerçekleşmiştir. Aynı dönemde yurt dışında yerleşik kişilerin yurt içinde yaptıkları net doğrudan yatırımlar bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 18,2 oranında azalarak 6,3 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Bu dönemde yurt dışında yerleşik kişilerin net gayrimenkul alımları 2,1 milyar dolar olarak kaydedilmiştir. Aynı dönemde, yurt içinde yerleşik kişilerin yurt dışında yaptıkları net doğrudan yatırımlar 1,4 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Bu gelişmeler sonucunda doğrudan yatırımlarda gerçekleşen net sermaye girişi. 2010 yılının ilk onbir ayında bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 25,4 oranında azalarak 4,9 milyar dolar olmuştur.

AB'de yaşanan borç krizi ve banka kurtarma operasyonları devam etmesine rağmen 2010 yılı başından itibaren Türkiye'ye gelen sermaye akımlarındaki artış devam etmektedir. IMF Dünya Ekonomik görünüm Ekim 2010 Raporu verileri ve yıl sonu tahminleri uluslar arası sermaye akımlarının 2010 yılında gelişmekte olan ülkelere yöneleceği tahminleri ülkemize gelen sermaye girişlerini de açıklamaktadır. Uluslararası kuruluşlar nezdinde kredi değerlilik notu yükselen Türkiye'ye 2010 yılının Ocak-Kasım döneminde portföy yatırımlarında net sermaye girişi 16,5 milyar dolara ulaşmıştır. Söz konusu dönemde, yurtdışında yerleşik kişiler hisse senedi ve borçlanma senetleri piyasalarında sırasıyla 4.3 milyar dolar ve 15.6 milyar dolar net alım gerçekleştirirken

Hazine Müsteşarlığı tarafından ihraç edilen yurt dışı tahvillerin net büyüklüğü 4.1 milyar dolar olmuştur. Yurtiçinde yerleşiklerin yurt dışında aynı dönemde 3,3 milyar dolar tutarında net menkul değer alımı gerçekleştirdiği görülmektedir. Bu dönemde göze çarpan diğer bir gelişme ise, özel bir ticari bankalar tarafından yurt dışında tahvil ihracı yoluyla 5 yıl vadeli 1 milyar dolar kaynak sağlanmasıdır. Söz konusu ihraç, Türk bankacılık sektörünün daha sağlıklı ve güçlü olduğunu teyit etmekle birlikte önümüzdeki dönemde uzun vadeli kaynak temininde artık özel sektörün rolünün de önemli rol oynayacağını göstermektedir.

Tablo 14: Sermaye Hareketleri

(Milyon Dolar)

	Yıllık		Ocak-Kasım	
	2008	2009	2009	2010
Sermaye ve Finans Hesapları	36.305	9.749	7.260	38.100
1. Doğrudan Yatırımlar	15.720	6.705	6.550	4.889
Yurtdışında	-2.549	-1.553	-1.099	-1.368
Yurtiçinde	18.269	8.258	7.649	6.257
2. Portföy Yatırımları	-5.046	196	851	16.514
Varlıklar	-1.276	-2.742	-2.646	-3.305
Yükümlülükler	-3.770	2.938	3.497	19.819
-Hisse Senetleri	716	2.827	2.188	4.253
-Borç Senetleri	-4.486	111	1.309	15.566
3. Diğer Yatırımlar	24.574	2.959	-1.302	28.048
Varlıklar	-10.935	10.488	8.753	9.695
Yükümlülükler	35.509	-7.529	-10.055	18.353
-Ticari Krediler	1.565	-1.122	-1.344	1.147
-Krediler	30.138	-12.937	-15.247	4.449
-Genel Hükümet	3.443	923	754	807
-Bankalar	3.017	-4.131	-6.310	8.971
-Diğer Sektörler	23.678	-9.729	-9.691	-5.329
-Mevduatlar	3.387	4.587	4.582	12.281
-Diğer Yükümlülükler	419	1.943	1.954	476
4. Rezerv Varlıklar	1.057	-111	1.161	-11.351
Net Hata Noksan	5.641	4.548	3.778	3.530

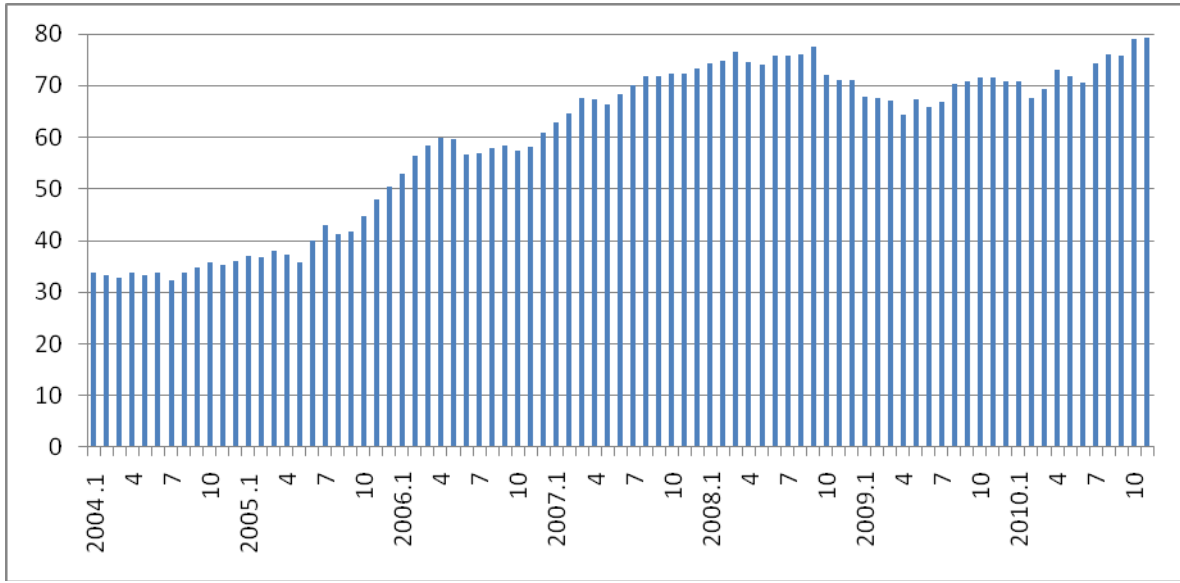
Kaynak: TCMB

Diğer yatırımlar kaleminde, 2009 yılının Ocak-Kasım döneminde 1,3 milyar dolar net çıkış, 2010 yılının aynı döneminde ise 28 milyar dolar net giriş gerçekleşmiştir. 2010 yılının ilk onbir ayında, genel hükümet ve bankalar sırasıyla 0,8 ve 9 milyar dolar net kredi kullanırken diğer sektörler 5,3 milyar dolar net kredi ödemesinde bulunmuştur. Yükümlülüklerde 18,4 milyar dolar tutarındaki artışın temel nedenlerinden birisi de, yurt dışı banka ve kişilerin Türk bankalarında tuttukları mevduatlardaki yüksek miktardaki artışlardır. Yurt dışı bankalar ve kişilerin mevduatı 2010 yılının ilk onbir ayında 12,3 milyar dolar seviyesinde gerçekleşmiş ve yurt dışı sermaye girişinin önemli bir kısmını oluşturmuştur. Kredilere göre daha kısa vadeli bir yapı arzeden hatta vadesiz olarak da tutulan söz konusu hesaplardaki artışın belirleyicilerinden birisi de, 2009 yılı Haziran ayında yürürlüğe giren 32 Sayılı Kararda yapılan değişikliktir. Döviz kazancı olmayan şirketlerin de yurt içinde döviz kredisi kullanabilmesine imkan veren söz konusu değişiklikle birlikte, şirketler yurt dışından borçlanmak yerine yurt içi bankalardan doğrudan döviz kredisi temin etmek yoluna gitmişlerdir. Söz konusu mevduat kaleminin hızlı artışın temel nedenlerden biri de, ödemeler dengesi literatüründe yabancı yerleşik olarak tanımlanan yurt içi bankaların yurt dışı şubelerinin elde ettikleri sendikasyon ve diğer kredilerini yurt içindeki merkezlerine mevduat şeklinde aktarmalarının etkili olduğu şeklinde yorumlanmaktadır.

2009 yılının Ocak-Kasım döneminde 1,2 milyar dolar azalan resmi rezervlerde 2010 yılının aynı döneminde dış finansman imkanlarının güçlenmesi ve kredi piyasalarında yaşanan genişleme nedeniyle 11,4 milyar dolar tutarında artış görölmüştür.

2009 yılı sonunda 70,7 milyar dolar seviyesinde bulunan Merkez Bankası brüt rezervleri geçici verilere göre 2010 yılı Kasım ayında, yaşanan yüksek sermaye girişlerinin cari açık büyüklüğünden daha fazla olması ve döviz piyasasında varolan döviz arz fazlasını Merkez Bankasının günlük döviz alım ihaleleriyle çekmesinin de etkisiyle 79,4 milyara yükselmiştir.

Şekil 2: Merkez Bankası Uluslararası Rezervleri (Milyar Dolar)

Kaynak: TCMB

III. MERKEZİ YÖNETİM BÜTÇESİ

2010 yılında merkezi yönetim bütçesi gelirleri 254 milyar TL, harcamaları ise 293,6 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. 2009 bütçe gerçekleştirmelerine göre merkezi yönetim bütçesi gelirleri yüzde 17,9, harcamaları ise yüzde 9,5 oranında artış göstermiş, böylece 2009 yılında 52,8 milyar TL olan merkezi yönetim bütçe açığı 2010 yılında 39,6 milyar TL olarak gerçekleşmiş, faiz dışı denge ise bu dönemde 8,7 milyar TL fazla vermiştir.

Küresel mali krizden çıkışla birlikte ekonomik faaliyette yaşanan önemli artış 2010 yılında merkezi yönetim bütçe gelirleri performansının da yüksek olması sonucunu beraberinde getirmiştir. İç talepte yaşanan canlanmayla dolaylı vergilerde sağlanan yüksek performans sonucunda vergi gelirleri 2009 yılına göre yüzde 22,1 oranında bir artış göstermiş böylece bütçe gelirleri 236,8 milyar TL olan başlangıç tahminlerinin yüzde 7,3 oranında üzerinde gerçekleşmiştir. Diğer taraftan personel giderleri, sosyal güvenlik kurumları devlet primi, sermaye giderleri ve sermaye transferleri kalemlerindeki artışlarla birlikte merkezi yönetim bütçesi faiz dışı harcamalarının 2009 yılına göre yüzde 14,1 oranında artmasına karşın faiz ödemelerindeki yüzde 9,2 azalma sonucunda, 2009 yılına göre toplam harcamalarda meydana gelen artış yüzde 9,5 olmuştur. Bütçe başlangıç ödeneğine göre harcamaların gerçekleşme oranı ise yüzde 102,3 olmuştur.

Tablo 15: Merkezi Yönetim Bütçesi Büyüklükleri

(Milyon TL)

	Ocak-Aralık		Artış (%)	2010 Bütçe Tah./Baş. Ödeneği	Gerç. Oranı (%)
	2009	2010			
Gelirler	215.458	254.028	17,9	236.794	107,3
Genel Bütçe Gelirleri	208.610	246.142	18,0	229.947	107,0
Vergi Gelirleri	172.440	210.532	22,1	193.324	108,9
Vergi Dışı Gelirler	33.006	30.802	-6,7	24.571	125,4
Sermaye Gelirleri	2.044	3.376	65,1	10.649	31,7
Alınan Bağış ve Yardımlar	807	1.208	49,6	964	125,2
Alacaklardan Tahsilat	312	224	-28,3	438	51,1
Özel Bütçe Gelirleri	5.037	5.954	18,2	4.898	121,6
Düzenleyici ve Denet. Kurullar	1.811	1.933	6,7	1.949	99,2
Harcamalar	268.219	293.628	9,5	286.981	102,3
Faiz Dışı Harcamalar	215.018	245.332	14,1	230.231	106,6
Personel Giderleri	55.947	62.301	11,4	60.349	103,2
Sosyal Güv. Kur. Devlet Primi	7.208	11.060	53,4	11.110	99,5
Mal ve Hizmet Alımları	29.799	28.823	-3,3	25.190	114,4
Cari Transferler	91.976	101.891	10,8	102.173	99,7
Sermaye Giderleri	20.072	25.907	29,1	18.924	136,9
Sermaye Transferleri	4.319	6.736	56,0	3.429	196,4
Borç Verme	5.698	8.613	51,2	6.903	124,8
Yedek Ödenek	0	0	0,0	2.153	0,0
Faiz Harcamaları	53.201	48.296	-9,2	56.750	85,1
Bütçe Dengesi	-52.761	-39.600	-24,9	-50.187	78,9
Faiz Dışı Denge	440	8.697	1876,3	6.563	132,5

Kaynak: Maliye Bakanlığı

2010 yılında, genel bütçe gelirleri bir önceki yıla göre yüzde 18 oranında artarak 246,1 milyar TL düzeyinde gerçekleşmiştir. Genel bütçe gelirleri içerisinde, 2009 yılına göre vergi gelirleri yüzde 22,1 oranında, sermaye gelirleri yüzde 65,1 oranında, alınan bağış ve yardımlar ile özel gelirler yüzde 49,6 oranında artarken, vergi dışı gelirler ise yüzde 6,7 oranında azalmıştır. Böylece, bu dönemde 210,5 milyar TL vergi tahsilatı gerçekleştirilirken, genel bütçe vergi dışı gelirleri 30,8 milyar TL, sermaye gelirleri ise 3,4 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. Bu dönemde, özel bütçeli idarelerin gelirleri önceki yıla göre yüzde 18,2, düzenleyici ve denetleyici kurumların gelirleri ise yüzde 6,7 oranında artmıştır.

Tablo 16: Merkezi Yönetim Bütçesi Gelirleri

(Milyon TL)

	Ocak-Aralık		Artış (%)	2010 Bütçe Tahmini	Gerç. Oranı (%)
	2009	2010			
Merkezi Yönetim Bütçesi Gelirleri	215.458	254.028	17,9	236.794	107,3
Genel Bütçe Gelirleri	208.610	246.142	18,0	229.947	107,0
Vergi Gelirleri	172.440	210.532	22,1	193.324	108,9
Gelir, Kar ve Ser. Kaz. Üz. Al. Ver.	56.469	61.317	8,6	59.481	103,1
Gelir Vergisi	38.446	40.392	5,1	41.516	97,3
Kurumlar Vergisi	18.023	20.925	16,1	17.965	116,5
Mülkiyet Üzerinden Al. Ver.	4.664	5.249	12,5	4.484	117,0
Motorlu Taşıtlar Vergisi	4.496	5.033	12,0	4.328	116,3
Diğer	168	215	28,1	156	138,1
Dahilde Alınan Mal ve Hizmet Ver.	73.136	91.736	25,4	86.366	106,2
Dahilde Alınan KDV	20.853	26.325	26,2	22.636	116,3
ÖTV	43.620	57.285	31,3	54.631	104,9
Banka ve Sig. Muam. Vergisi	4.003	3.571	-10,8	3.875	92,1
Özel İletişim Vergisi	4.265	4.121	-3,4	4.816	85,6
Diğer	396	434	9,7	408	106,5
Uluslararası Tic. ve Mua. Alınan Ver.	28.651	39.527	38,0	33.134	119,3
İthalde Alınan KDV	26.134	36.208	38,5	30.108	120,3
Diğer	2.517	3.319	31,9	3.025	109,7
Diğer Vergiler	596	615	3,2	55	1111,2
İd. Harçlar ve Üc. San. Dışı Arizi S.	4.755	7.007	47,4	5.405	129,6
Diğer vergi ve harçlar	4.169	5.083	21,9	4.399	115,5
Vergi Dışı Gelirler	33.006	30.802	-6,7	24.571	125,4
Sermaye Gelirleri	2.044	3.376	65,1	10.649	31,7
Alınan Bağış ve Yardımlar	807	1.208	49,6	964	125,2
Alacaklardan Tahsilât	312	224	-28,3	438	51,1
Özel Bütçe Gelirleri	5.037	5.954	18,2	4.898	121,6
Düz. ve Denet. Kurumların Gelirleri	1.811	1.933	6,7	1.949	99,2

Kaynak: Maliye Bakanlığı

2010 yılında, gelir, kar ve sermaye kazancı üzerinden alınan vergilerden gelir vergisi tahsilâtı geçen yıla göre yüzde 5,1 oranında artış gösterirken, kurumlar vergisinde sağlanan artış ise yüzde 16,1 oranında olmuştur. Bu dönemde 40,4 milyar TL'si gelir vergisi, 20,9 milyar TL'si de kurumlar vergisi olmak üzere gelir, kar ve sermaye kazancı üzerinden alınan vergiler tahsilâtı 61,3 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. Bu dönemde yapılan Motorlu Taşıtlar Vergisi tahsilâtı ise geçen yıla göre yüzde 12 oranında artarak 5 milyar TL düzeyinde olmuştur.

Yurtiçi talepteki canlanmaya bağlı olarak dâhilde alınan mal ve hizmet vergileri tahsilâtı 2009 yılına göre yüzde 25,4 oranında artarak 91,7 milyar TL olmuştur. Bu artışta dahilde alınan KDV tahsilâtındaki yüzde 26,2 ve özel tüketim vergisi (ÖTV) tahsilâtındaki yüzde 31,3 oranındaki artışlar etkili olmuştur. Bu dönemde, faiz oranlarındaki düşüş BSMV tahsilâtının 2009 yılına göre düşmesinde etkili olurken, telekomünikasyon sektöründe yapılan düzenleme ile ara bağlantı ücretlerinde yapılan indirimine karşın kullandaki artış paralel seyretmemiş ve özel iletişim vergisi tahsilâtı önceki yıla göre yüzde 3,4 oranında düşmüştür.

Ekonomik faaliyetlerdeki canlanma ve dış ticaretteki artış sonucunda, 2010 yılında, uluslararası ticaret ve muamelelerden alınan vergiler 2009 yılına göre yüzde 38 oranında artmış ve 39,5 milyar TL dolayında gerçekleşmiştir. Bu artışta, önceki yıla göre yüzde 38,5 düzeyinde artan ithalde alınan KDV tahsilâtı etkili olmuştur.

Ayrıca başta inşaat sektörü olmak üzere çeşitli alanlardaki harç tutarlarına ilişkin düzenlemeyle birlikte harç gelirleri tahsilâtı önceki yıla göre yüzde 47,4 oranında artarak 7 milyar TL dolayında gerçekleşmiştir.

2010 yılında özel bütçeli kuruluşların elde ettiği öz gelirler ise 6 milyar TL, düzenleyici ve denetleyici kurumların gelirleri ise 1,9 milyar TL olarak gerçekleşmiştir.

2010 yılında Merkezi Yönetim Bütçesi faiz dışı harcamaları önceki yıla göre yüzde 14,1 oranında artmış ve 245,3 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. Faiz dışı harcamalar içerisinde personel giderleri önceki yıla göre yüzde 11,4 artarak 62,3 milyar TL olmuş; personel giderleri başlangıç bütçe ödeneğini yüzde 3,2 oranında aşmıştır. Aynı dönemde, sosyal güvenlik kurumlarına devlet primi ödemeleri; 15 Ocak 2010 tarihinden itibaren genel sağlık sigortası kapsamına alınan kamu personeli için yapılan sağlık sigortası ödemelerinin de etkisiyle geçen yıla göre yüzde 53,4 oranında artarak 11,1 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. Mal ve hizmet alımları içerisinde yer alan sağlık giderleri ise yukarıda bahsedilen değişikliğin de etkisiyle 2009 yılına göre yüzde 34,6 oranında azalarak 5,8 milyar TL olmuştur.

Tablo 17: Merkezi Yönetim Bütçesi Harcamaları

(Milyon TL)

	Ocak-Aralık		Artış (%)	2010 Bütçe Baş. Ödeneği	Gerç. Oranı (%)
	2009	2010			
Merkezi Yönetim Bütçesi Harcamaları	268.219	293.628	9,5	286.981	102,3
Faiz Dışı Harcamalar	215.018	245.332	14,1	230.231	106,6
Personel Giderleri	55.947	62.301	11,4	60.349	103,2
Sos. Güv. Kur. Devlet Primi	7.208	11.060	53,4	11.110	99,5
Mal ve Hizmet Alımları	29.799	28.823	-3,3	25.190	114,4
Sağlık Harcamaları	8.798	5.751	-34,6	4.801	119,8
Diğer	21.001	23.072	9,9	20.389	113,2
Cari Transferler	91.976	101.891	10,8	102.173	99,7
KİT Görev Zararları	2.731	2.548	-6,7	3.038	83,9
Sos. Güv. Kuruluşları	53.703	56.381	5,0	58.949	95,6
Gelirden Ayrılan Paylar	21.492	26.359	22,6	23.908	110,2
Tarımsal Destekleme	4.495	5.817	29,4	5.605	103,8
Diğer	9.555	10.786	12,9	10.672	101,1
Sermaye Giderleri	20.072	25.907	29,1	18.924	136,9
Sermaye Transferleri	4.319	6.736	56,0	3.429	196,4
Borç Verme	5.698	8.613	51,2	6.903	124,8
Yurtiçi	5.071	8.023	58,2	6.298	127,4
Yurtdışı	627	590	-5,9	605	97,5
Yedek Ödenek	0	0	0,0	2.153	0,0
Faiz Harcamaları	53.201	48.296	-9,2	56.750	85,1
İç Borç Faizi	46.762	42.148	-9,9	46.552	90,5
Dış Borç Faizi	6.318	5.980	-5,4	7.757	77,1
Diğer Faiz Gid. ve Türev Ürün Gid.	121	168	39,5	2.441	6,9

Kaynak: Maliye Bakanlığı

Cari transferlerde ise; KİT görev zararları 2009 yılına göre yüzde 6,7 azalarak 2,5 milyar TL dolayında gerçekleşirken Sosyal Güvenlik Kuruluşlarına yapılan transferler istihdamdaki artış sonucunda prim tahsilatının yükselmesiyle bütçe başlangıç tahmininden daha düşük düzeyde artmış ve 56,4 milyar TL olmuştur. Bu dönemde, tarımsal desteklemeye yönelik transferler yüzde 29,4 oranında artışla 5,8 milyar TL, genel bütçe vergi gelirlerinden mahalli idarelere ve fonlara ayrılan paylar ise genel bütçe vergi performansına bağlı olarak yüzde 22,6 oranında artmış ve 26,4 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. Böylece cari transferler, 2010 yılında, önceki yıla göre yüzde 10,8 artarak 101,9 milyar TL olarak gerçekleşmiştir.

Bu dönemde, sermaye giderleri önceki yıla göre yüzde 29,1 artarak 25,9 milyar dolaylarında, sermaye transferleri ise 2009 yılına göre yüzde 56 artışla 6,7 milyar TL olarak gerçekleşmiştir.

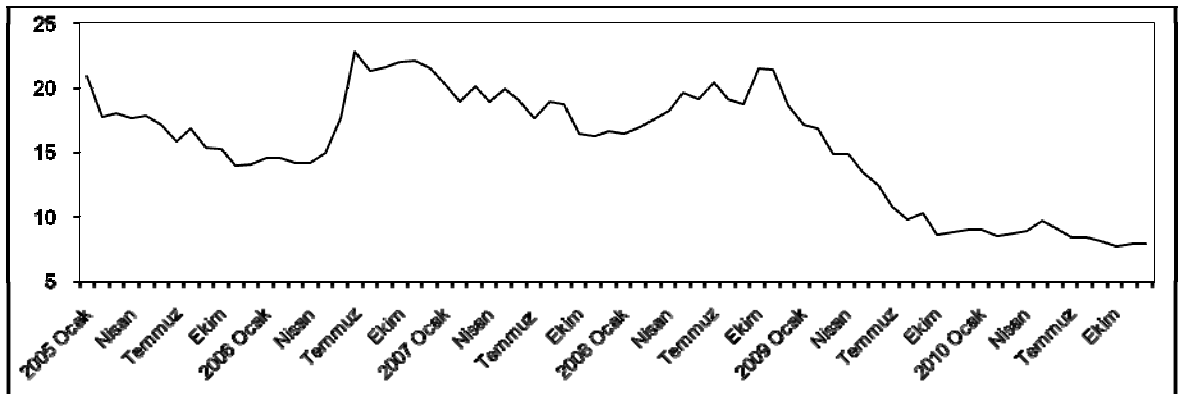
2010 yılında, merkezi yönetim bütçesi faiz harcamaları önceki yıla göre yüzde 9,2 oranında azalarak 48,3 milyar TL olarak gerçekleşmiş, faiz harcamaları için ayrılan bütçe ödeneğinin yüzde 85,1'i kullanılmıştır. Bu dönemde, 42,1 milyar TL iç borç faiz ödemesi, 6 milyar TL'lik ise dış borç faiz ödemesi gerçekleştirilmiştir.

Tablo 18: Merkezi Yönetim Bütçesi Borç Stoku

	2009 (Yılsonu)	2010 (Kasım)	(Milyon TL) Değişme (%)
Merkezi Yönetim Brüt Borç Stoku	441.508	465.453	5,4
İç Borç Stoku	330.005	350.816	6,3
Dış Borç Stoku	111.503	114.638	2,8
Borç Stoku Döviz-Faiz Yapısı	441.508	465.453	5,4
TL-Sabit Faizli	144.891	171.379	18,3
TL-Değişken Faizli	167.945	174.154	3,7
Döviz Cinsinden	128.671	119.920	-6,8
Döviz Cinsinden Sabit Faizli	91.056	89.850	-1,3
Döviz Cinsinden Değişken Faizli	37.615	30.069	-20,1
Borç Stokunun Alacaklıya Göre Dağılımı			
İç Borç Stoku	330.005	350.816	6,3
Piyasa	269.082	298.683	11,0
Kamu Kesimi	60.923	52.132	-14,4
Dış Borç Stoku	111.503	114.638	2,8
Kredi	49.921	49.029	-1,8
Tahvil İhracı	61.582	65.609	6,5

Kaynak: Hazine Müsteşarlığı

Merkezi yönetim bütçesi borç stoku verileri incelendiğinde; Merkezi Yönetim Brüt Borç Stokunun 2010 yılı Kasım ayı sonu itibarıyla, 2009 yılsonuna göre yüzde 5,4 oranında artarak 465,5 milyar TL'ye yükseldiği görülmektedir. Bu dönemde iç borç stoku yüzde 6,3 oranında artarak 350,8 milyar TL, dış borç stoku ise yüzde 2,8 oranında artarak 114,6 milyar TL olmuştur. Brüt borç stoku içerisinde TL cinsinden sabit faizli borçlar 2009 yılsonuna göre yüzde 18,3 artarken, TL cinsinden değişken faizli borçlardaki artış ise yüzde 3,7 olmuştur. Döviz cinsinden borçlar ise 2009 yılsonuna göre yüzde 6,8 oranında azalmış ve 119,9 milyar TL olmuştur. Döviz cinsi borçlardan 89,9 milyar TL'si sabit faizli, 30,1 milyar TL'si ise değişken faizlidir. Borçlanmanın alıcılara göre dağılımında ise; 2010 yılında, Kasım ayı itibarıyla piyasaya olan borçlanmanın yüzde 11 oranında artışla 298,7 milyar TL'ye yükseldiği, kamu kesimine olan borçların ise yüzde 14,4 oranında azalarak 52,1 milyar TL'ye düştüğü görülmektedir. 2010 yılı Ocak-Kasım döneminde, dış borç stoku içerisinde yer alan uluslararası kuruluşlardan ve hükümet kuruluşlarından kullanılan krediler 2009 yılsonuna göre yüzde 1,8 oranında azalmış, yurt dışına yönelik tahvil ihracı yoluyla oluşan yükümlülükler ise yüzde 6,5 oranında artmıştır.

Şekil 3 : İç Borçlanma Faiz Oranı (Yıllık Bileşik)

IV. PARASAL BÜYÜKLÜKLER VE MALİ PİYASALARDAKİ GELİşMELER

2010 yılı sonu itibarıyla bir önceki yıl sonuna göre, Net Dış Varlıklar 12,7 milyar dolar artarken, İç Döviz Yükümlölükleri 0,4 milyar dolar azalmıştır. Varlık ve yükümlölük kalemlerinde görülen bu gelişme neticesinde Merkez Bankası Net Döviz Pozisyonu aynı dönemde 13 milyar dolar artarak 50,3 milyar dolara yükselmiştir. Bu dönemde Merkez Bankası Net Rezervleri 80,2 milyar dolar seviyesinde gerçekleşmiştir.

Tablo 19: Merkez Bankası Net Döviz Pozisyonu*

(Milyon Dolar)

	2008	2009	2010		
	Aralık	Aralık	Ekim	Kasım	Aralık
Net Döviz Pozisyonu	36.300,6	37.271,8	44.701,9	48.764,6	50.277,5
- Net Dış Varlıklar	60.509,4	61.431,3	71.353,0	72.092,5	74.108,8
Net Rezervler	69.541,8	70.237,3	78.663,2	78.927,8	80.211,7
KMDTH ve SDMH(-)**	13.582,5	12.888,8	11.939,7	11.479,2	11.344,8
Diğer	4.550,1	4.082,8	4.629,4	4.643,9	5.241,9
- İç Döviz Yükümlölükleri	24.208,9	24.159,5	26.651,1	23.327,9	23.831,4
Döviz Olarak Takip Olunan Mev.	10.405,7	10.562,2	7.796,9	4.559,9	4.850,4
Hazine Mevduatı	7.951,7	8.739,8	6.541,0	4.142,7	4.444,2
Bankaların Döviz Mevduatı	13.803,2	13.597,3	18.854,1	18.768,0	18.980,9

Kaynak: TCMB günlük vaziyet

*Ayın son Cuma günü itibarıyla

** KMDTH: Kredi Mektuplu Döviz Tevdiat Hesabı, SDMH: Süper Döviz Mevduat Hesabı

Merkez Bankası Net İç Varlıkları 2010 yılı sonu itibarıyla -7,1 milyar TL seviyesinde gerçekleşmiştir. Bu dönemde, Net İç Varlıkları oluşturan Toplam İç Krediler 1,4 milyar TL seviyesinde, Diğer İç Varlıklar kalemi ise -8,5 milyar TL seviyesinde gerçekleşmiştir. Toplam İç Krediler kaleminin alt detaylarını oluşturan kalemlerden Değerleme Hesabı bir önceki ay sonuna göre 4,4 milyar TL, Hazinesin Borçları 0,6 milyar TL azalmıştır.

Tablo 20: Merkez Bankası Analitik Bilançosu*

(Milyon TL)

	2008	2009	2010		
	Aralık	Aralık	Ekim	Kasım	Aralık
Net Döviz Pozisyonu+Net İç Varlıklar = Merkez Bankası Parası	54.001,1	50.731,8	62.743,9	69.506,1	70.617,3
Net Döviz Pozisyonu(NDP)	54.719,5	56.120,2	63.928,1	71.649,8	77.729,0
- Net Dış Varlıklar	91.211,9	92.497,2	102.041,9	105.925,5	114.572,3
- İç Döviz Yükümlülükleri	36.492,4	36.376,9	38.113,7	34.275,7	36.843,3
Net İç Varlıklar (I+II)	-718,3	-5.388,4	-1.184,3	-2.143,7	-7.111,7
I- Top. İç Kred. (1+2+3+4+5)	7.519,0	4.121,6	7.044,0	6.014,0	1.368,4
1- Hazinesin Borçları	13.722,4	8.645,8	8.266,8	8.486,8	7.924,9
a. DİBS	13.763,0	8.708,3	8.316,1	8.564,4	8.023,0
b. Dövizle Endekli DİBS	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
c. Diğer	-40,6	-62,5	-49,3	-77,6	-98,1
2- Değerleme Hesabı	-6.203,7	-5.010,1	-1.825,0	-3.013,9	-7.445,9
3- IMF Acil Yardımı	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4 - Bankalara Açılan Krd.	0,4	485,8	602,3	541,1	889,3
5- TMSF'na Kullan. Krd.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
II- Diğer	-8.237,4	-9.510,0	-8.228,3	-8.157,6	-8.480,0
REZERV PARA	55.812,5	64.723,5	69.080,8	73.780,2	75.987,0
Emisyon	32.724,8	38.340,3	47.618,5	48.712,1	48.937,6
Bankalar Zor. Karş.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Bankalar Serbest Mevduat	22.933,9	26.178,7	21.384,3	24.963,6	26.806,0
Diğer	153,8	204,5	78,0	104,5	243,5
PARASAL TABAN	52.976,3	45.806,1	59.410,2	56.731,1	65.073,9
APİ'den Borçlar	-2.836,1	-18.917,4	-9.670,6	-17.049,1	-10.913,1
MERKEZ BANKASI PARASI	54.001,0	50.731,9	62.743,7	69.506,1	70.617,3
Kamu Mevduatı	1.024,7	4.925,8	3.333,5	12.775,0	5.543,4

Kaynak: TCMB günlük vaziyet

* Rakamlar ayın son cuma günü itibarıyla. Topamlar yuvarlama sonucu tutmayabilir.

Bilançonun pasif kalemleri incelendiğinde, 2010 yılı sonu itibarıyla bir önceki aya göre Merkez Bankası Parasının, kamu mevduatının 7,3 milyar TL gerilemesine karşın bankalar serbest mevduatı ve APİ'den Borçlar kalemlerindeki artış neticesinde 1,1 milyar TL artarak 70,6 milyar TL seviyesinde gerçekleştiği görülmektedir. Benzer şekilde Rezerv Paradaki artış büyük oranda Bankalar Serbest Mevduatındaki 1,8 milyar TL seviyesindeki artıştan kaynaklanmaktadır.

Tablo 21: Parasal Büyüklüklerdeki Gelişmeler

(Yüzde Değişme)

	2010 Kasım / 2010 Ekim	2010 Kasım / 2009 Aralık	2010 Kasım / 2009 Kasım
Emisyon	2,30	27,05	13,67
Rezerv Para	6,80	13,99	36,32
M1*	1,28	13,87	16,45
M2*	1,61	13,20	15,86
TÜFE	0,03	6,72	7,29

Kaynak: TCMB, TÜİK

*Avrupa Merkez Bankası istatistik tanım ve standartlarına uyum çalışmaları çerçevesinde Merkez Bankası tarafından para arzı tanımlarında değişiklik yapılmıştır. Bu tabloda verilen M1 ve M2'ye ilişkin değişim oranları, yeni para arzı tanımlarına göre hesaplanan oranlardır.

2010 yılı Kasım ayı itibarıyla bir önceki ay sonuna göre M1 para arzı, dolaşımdaki paranın yüzde 3,5 seviyesinde artmasından dolayı, yüzde 1,3 oranında yükselmiştir. Aynı dönemde M2 para arzı ise M1 para arzı ve vadeli TL mevduatlarındaki artışın etkisiyle yüzde 1,6 oranında artış göstermiştir. 2009 yılı sonuna göre bakıldığında ise, M1 para arzının yüzde 13,9 ve M2 para arzının yüzde 13,2 oranında yükseldiği görülmektedir.

Tablo 22. Merkez Bankası Faiz Oranlarında Gelişmeler

PPK Toplantı Tarihleri	Faiz Kararı (1)	Faiz Oranı (1)	Politika Faizi (2)
15 Ocak 2009	-2,00	13,00	-
19 Şubat 2009	-1,50	11,50	-
19 Mart 2009	-1,0	10,50	-
16 Nisan 2009	-0,75	9,75	-
14 Mayıs 2009	-0,50	9,25	-
16 Haziran 2009	-0,50	8,75	-
16 Temmuz 2009	-0,50	8,25	-
18 Ağustos 2009	-0,50	7,75	-
17 Eylül 2009	-0,50	7,25	-
15 Ekim 2009	-0,50	6,75	-
19 Kasım 2009	-0,25	6,50	-
17 Aralık 2009	Değişiklik yapılmadı	6,50	-
14 Ocak 2010	Değişiklik yapılmadı	6,50	-
16 Şubat 2010	Değişiklik yapılmadı	6,50	-
18 Mart 2010	Değişiklik yapılmadı	6,50	-
13 Nisan 2010	Değişiklik yapılmadı	6,50	-
18 Mayıs 2010	Değişiklik yapılmadı	6,50	7,00
17 Haziran 2010	Değişiklik yapılmadı	6,50	7,00
15 Temmuz 2010	Değişiklik yapılmadı	6,50	7,00
19 Ağustos 2010	Değişiklik yapılmadı	6,50	7,00
16 Eylül 2010	-0,25	6,25	7,00
14 Ekim 2010	-0,50	5,75	7,00
11 Kasım 2010	-4,00	1,75	7,00
16 Aralık 2010	-0,25	1,50	6,50

Kaynak: TCMB

(1) Merkez Bankası gecelik borçlanma faiz oranındaki karar ve oran.

(2) 20 Mayıs 2010 tarihinden itibaren Merkez Bankası 1 haftalık repo ihalesi faiz oranını politika faizi olarak kullanmaya başlamıştır.

Merkez Bankası Para Politikası Kurulu, Aralık ayındaki toplantısında İMKB Repo-Ters Repo Piyasasında uygulanmakta olan gecelik borçlanma faiz oranını bir önceki ay değeri olan yüzde 1,75'ten yüzde 1,50'ye çekmiş ve borç verme faiz oranını yüzde 9'a yükseltmiştir. Böylece 2008 yılı Kasım ayından itibaren borç verme ile borçlanma arasındaki 250 baz puanlık fark Ekim ayında 300, Kasım ayında 700 ve Aralık ayında 750 baz puana yükselmiştir. Merkez Bankası fiyat istikrarı ve finansal istikrar görevleri çerçevesinde düşük politika faizi, geniş faiz koridoru ve kısa vadeli mevduatlarda yüksek zorunlu karşılık oranlarının konjonktür açısından uygun olduğu değerlendirilmesinde bulunmuştur.

Tablo 23. İMKB 100 Endeksinin Getirisi

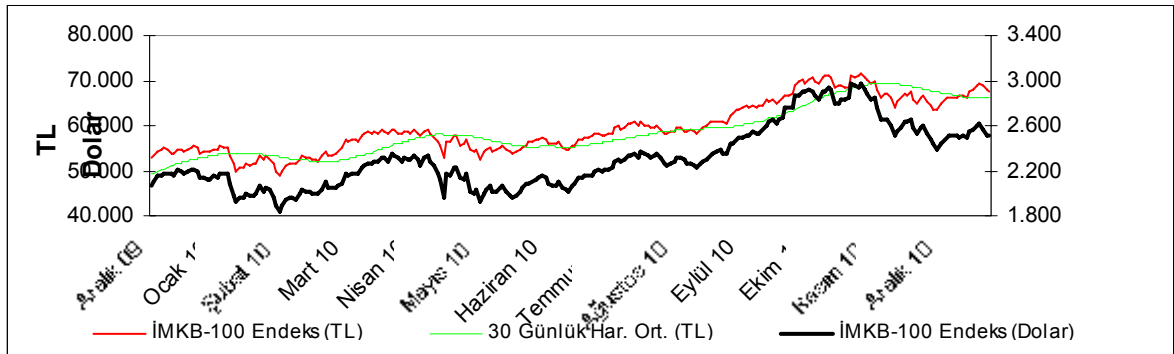
(Yüzde Değişme)

	Aylık Bazda			Yıllık Bazda			Dolar Bazında	
	Nominal	Reel Getiri		Nominal	Reel Getiri		Nominal Getiri	
	Getiri	ÜFE	TÜFE	Getiri	ÜFE	TÜFE	Aylık	Yıllık
2007 Aralık	2,4	2,3	2,2	42,0	34,0	31,0	3,5	72,1
2008 Aralık	4,5	8,3	4,9	-51,6	-55,3	-56,1	7,3	-63,2
2009 Ocak	-3,5	-3,7	-3,7	-39,3	-43,7	-44,5	-10,1	-56,6
Şubat	-7,4	-8,4	-7,0	-46,3	-49,6	-50,2	-10,3	-62,1
Mart	7,2	6,9	6,1	-34,0	-36,2	-38,8	8,5	-48,3
Nisan	22,8	22,1	22,8	-27,2	-26,9	-31,4	29,8	-40,7
Mayıs	10,6	10,6	9,9	-12,4	-10,2	-16,8	13,8	-31,1
Haziran	5,6	4,6	5,4	5,3	7,3	-0,4	6,2	-15,8
Temmuz	15,4	16,2	15,1	1,0	5,0	-4,1	19,8	-20,5
Ağustos	9,2	8,7	9,5	16,8	18,1	10,9	7,2	-8,2
Eylül	2,9	2,3	2,5	32,9	32,3	26,2	4,2	10,8
Ekim	-1,5	-1,8	-3,8	69,5	69,2	61,3	-1,9	78,4
Kasım	-3,9	-5,1	-5,1	76,4	73,7	67,1	-3,9	85,9
Aralık	16,5	15,7	15,9	96,6	85,6	84,6	16,1	101,2
2010 Ocak	3,5	2,9	1,6	110,7	98,2	94,8	3,7	132,2
Şubat	-9,0	-10,5	-10,3	106,9	93,7	87,9	-12,2	127,3
Mart	13,7	11,6	13,1	119,4	102,1	100,3	15,3	141,5
Nisan	4,3	1,9	3,7	86,3	68,7	69,0	7,2	99,5
Mayıs	-7,8	-6,7	-7,4	55,4	42,3	42,4	-13,2	52,2
Haziran	0,8	1,3	1,4	48,4	37,9	37,0	0,4	43,8
Temmuz	9,2	9,3	9,7	40,4	29,7	30,5	14,2	37,1
Ağustos	0,2	-1,0	-0,2	28,8	18,2	18,9	-0,9	26,7
Eylül	9,7	9,1	8,3	37,3	26,1	25,7	15,6	40,5
Ekim	4,5	3,3	2,7	45,7	32,6	34,2	5,5	51,1
Kasım	-5,0	-4,7	-5,0	44,1	33,2	34,3	-9,3	42,5
Aralık	1,0	-0,3	1,3	24,9	14,8	17,4	-1,5	20,9

Kaynak: TÜİK, İMKB

(*) Getiri, dönem sonu itibarıyla bir önceki dönem sonuna göre hesaplanmaktadır.

2010 yılı sonu itibarıyla İMKB 100 endeksi aylık bazda yüzde 1, yıllık bazda yüzde 24,9 oranında artmıştır. Reel bazda getiri incelendiğinde, TÜFE'ye göre yıllık yüzde 17,4 seviyesinde reel getiri gerçekleştiği görülmektedir. İMKB 100 endeksi dolar bazında aylık yüzde 1,5 oranında gerilerken, yıllık yüzde 20,9 oranında artmıştır.

Şekil 4: İMKB 100 Bileşik Endeksi

Kaynak: İMKB

Tablo 24. Bankacılık Sektöründe Kredi ve Mevduatların Gelişimi

	(Yüzde Değişme)		
	2010 Kasım / 2010 Ekim	2010 Kasım / 2009 Aralık	2010 Kasım / 2009 Kasım
Toplam Mevduat (Bankalararası Hariç)	1,1	12,5	15,7
Yurtiçi Yerleşikler Toplam TL Mevduat	1,8	16,6	21,5
Yurtiçi Yerleşikler Toplam YP Mevduat (\$)	-3,0	6,2	5,0
Toplam Krediler	3,1	34,7	38,5
Mevduat Bankaları Yurtiçi Kredileri	3,2	35,2	38,7
Mevduat Bankaları Yurtiçi TL Kredileri	2,8	27,9	31,0
Mevduat Bankaları Yurtiçi YP Kredileri	5,0	81,0	87,8
Kalkınma Yatırım Bankaları Kredileri	1,1	10,4	11,7

Kaynak: TCMB

2010 yılı Kasım ayı itibarıyla toplam mevduat (bankalar arası hariç), bir önceki aya göre yüzde 1,1, 2009 yılı sonuna göre ise yüzde 12,5 oranında artış göstermiştir. TL mevduatlarının YP mevduatlara göre daha hızlı artış göstermesi sonucunda, 2009 yılı sonunda yüzde 32,4 seviyesinde olan YP mevduatların toplam mevduatlara oranı, 2010 yılı Kasım ayı itibarıyla yüzde 29,7'ye gerilemiştir.

Kredilerde görülen artış eğilimi 2010 yılının Ekim ve Kasım aylarında da devam etmiştir. 2010 yılı Kasım ayı itibarıyla toplam krediler bir önceki aya göre yüzde 3,1, 2009 yılı sonuna göre ise yüzde 34,7 oranında yükselmiştir. Kredilerdeki hızlı artışla birlikte bankaların aracılık fonksiyonlarının bir göstergesi olan kredilerin mevduatlara oranı 2009 yılında yüzde 65,8 iken, 2010 yılı Eylül ayında yüzde 77,5'e, 2010 yılı Kasım ayında ise yüzde 79,1'e ulaşmıştır.

Tablo 25. Mevduat Bankaları Yurtiçi Kredilerinin Türlerine Göre Dağılımı

	2009 Aralık			2010 Kasım		
	Milyon TL	Önceki yıla göre yüzde değişim	Yüzde Pay	Milyon TL	Aralık 2009'a göre yüzde değişim	Yüzde Pay
MEVD. BAN. YURTIÇİ KREDİ.	292.644	9,3	100,0	395.688	35,2	100,0
Ticari Krediler	146.257	7,1	50,0	210.353	43,8	53,2
Tüketici Kre. ve Kre. Kartları	126.357	11,0	43,2	161.118	27,5	40,7
-Tüketici Kredileri	90.583	11,7	31,0	119.334	31,7	30,2
-Konut Kredileri	42.554	13,4	14,5	54.781	28,7	13,8
-Taşıt Kredileri	4.182	-21,6	1,4	4.776	14,2	1,2
-Diğer Tüketici Kredileri	43.846	14,7	15,0	59.777	36,3	15,1
-Kredi Kartları	35.774	9,2	12,2	41.784	16,8	10,6
İhtisas Kredileri	20.031	16,4	6,8	24.218	20,9	6,1
-Tarımsal Kredi	9.441	22,8	3,2	13.227	40,1	3,3
-Küçük Esn. Sanat. Kredi.	8.005	15,9	2,7	8.356	4,4	2,1
-Diğer	2.584	-1,2	0,9	2.635	2,0	0,7

Kaynak: TCMB

2010 yılı Kasım ayı itibarıyla yurtiçi kredilerin türleri itibarıyla gelişimine bakıldığında, bir önceki yıl sonuna göre en hızlı artışın ticari kredilerde gerçekleştiği görülmektedir. Bu dönemde ticari kredilerdeki yüzde 43,8 ve tüketici kredilerindeki yüzde 31,7 oranındaki artışlar dikkat çekmektedir.

Tablo 26. TL Kredilere Uygulanan Ortalama Faiz Oranları (Akım Veriler)

	(Yüzde)		
	Taşıt Kredileri	Konut Kredileri	Ticari Krediler
2006 Aralık	20,5	21,5	18,2
2007 Aralık	16,5	16,8	17,2
2008 Aralık	21,6	20,7	22,8
2009 Ocak	21,4	18,4	20,5
2009 Şubat	20,3	18,2	19,0
2009 Mart	18,7	17,5	16,8
2009 Nisan	18,5	17,0	13,8
2009 Mayıs	18,2	16,4	13,7
2009 Haziran	18,2	16,2	13,8
2009 Temmuz	17,7	15,7	12,9
2009 Ağustos	16,0	13,1	11,4
2009 Eylül	14,9	12,9	11,2
2009 Ekim	14,4	12,2	9,9
2009 Kasım	13,7	12,2	10,1
2009 Aralık	12,4	12,1	9,1
2010 Ocak	13,6	12,2	8,7
2010 Şubat	13,0	11,9	8,6
2010 Mart	12,0	11,6	9,6
2010 Nisan	11,8	11,6	9,1
2010 Mayıs	11,7	11,7	9,2
2010 Haziran	11,7	11,2	9,4
2010 Temmuz	11,0	10,9	8,8
2010 Ağustos	10,6	10,7	8,8
2010 Eylül	10,6	10,6	8,9
2010 Ekim	10,5	10,2	8,7
2010 Kasım	9,3	9,9	8,6

Kaynak: TCMB

2010 yılının Ekim ve Kasım aylarında bankalar tarafından taşıt ve konut kredileri ile ticari kredilere uygulanan ortalama faiz oranlarındaki gerileme eğilimi devam etmiştir.

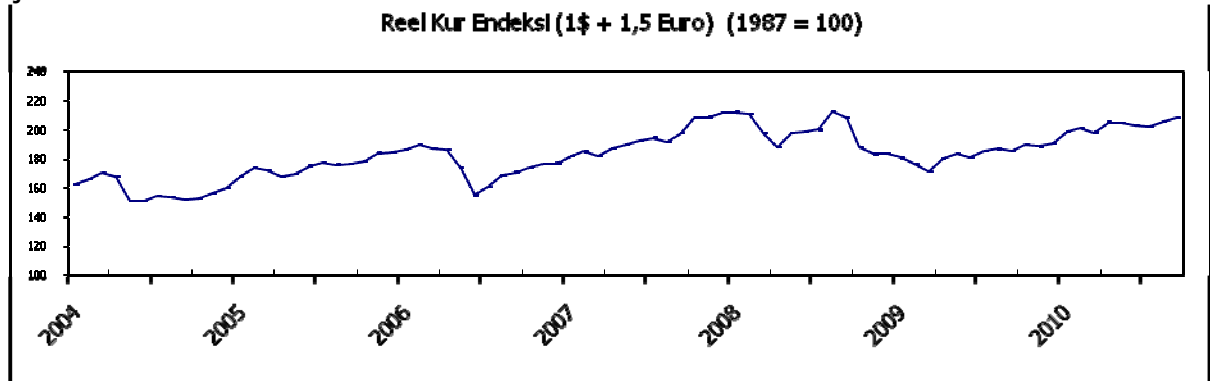
Tablo 27. Bankacılık Sektörüne İlişkin Seçilmiş Göstergeler

(Yüzde Değişme)

	Mevduat Bankaları Yurtiçi Kredileri / Yurtiçi Yer. Mevduat	Mevduat Bankaları Menkul Kıymetleri / Mevduat	YP Mevduat / Toplam Mevduat	Tahsili Gecikmiş Alacaklar / Toplam Krediler	Tasfiye Olunacak Kredi Kartları / T. Kredi Kart. Alacakları	Tasfiye Olunacak Tüketici Kredileri / T. Tük. Kredileri
2007 Aralık	68,4	46,6	33,8	4,4	6,7	1,4
2008 Aralık	67,5	42,9	33,2	4,4	7,2	2,3
2009 Ocak	66,6	44,5	33,6	5,0	7,5	2,6
2009 Şubat	64,7	46,2	33,5	5,3	8,2	2,8
2009 Mart	64,3	46,3	34,4	5,6	9,1	3,1
2009 Nisan	64,0	47,3	34,9	6,0	9,3	3,2
2009 Mayıs	65,3	48,5	34,8	6,1	9,9	3,4
2009 Haziran	64,7	48,2	33,9	6,3	9,9	3,5
2009 Temmuz	64,4	48,9	33,3	6,6	10,4	3,8
2009 Ağustos	64,6	51,1	34,3	6,9	10,9	4,1
2009 Eylül	64,0	50,8	34,5	7,0	11,4	4,2
2009 Ekim	65,9	53,2	34,1	7,1	12,2	4,3
2009 Kasım	66,1	53,2	33,2	7,0	12,0	4,2
2009 Aralık	65,8	52,8	32,4	6,8	11,6	4,3
2010 Ocak	66,8	53,9	32,6	6,7	11,5	4,2
2010 Şubat	67,5	54,0	31,3	6,5	11,5	4,0
2010 Mart	68,6	53,5	31,1	6,3	11,5	3,9
2010 Nisan	71,5	53,1	31,4	6,0	10,5	3,7
2010 Mayıs	72,9	52,5	29,8	5,8	10,4	3,6
2010 Haziran	72,9	50,9	29,1	5,6	10,2	3,5
2010 Temmuz	74,7	50,5	29,1	5,4	10,0	3,5
2010 Ağustos	75,5	49,7	29,6	5,3	10,1	3,4
2010 Eylül	76,0	49,1	29,9	5,2	10,0	3,3
2010 Ekim	77,5	48,6	30,0	5,0	9,6	3,1
2010 Kasım	79,1	49,1	29,7	4,8	9,6	3,1

Kaynak: TCMB

2010 yılında tahsili gecikmiş alacaklardaki gerilemenin yanı sıra kredilerde görülen hızlı artış sonucunda, TGA/Krediler oranında gerileme görülmüştür. 2009 yılı sonunda yüzde 6,8 olan söz konusu oran, 2010 yılı Eylül ayında yüzde 5,2'ye, 2010 yılı Kasım ayında ise yüzde 4,8'e gerilemiştir. 2010 yılı Eylül ayında sırasıyla yüzde 10 ve yüzde 3,3 olan tasfiye olunacak kredi kartlarının kredi kartı alacaklarına oranı ve tasfiye olunacak tüketici kredilerinin toplam tüketici kredilerine oranı ise, 2010 Kasım ayı itibarıyla yüzde 9,6'ya ve yüzde 3,1'e inmiştir.

Şekil 5: Reel Kur Endeksi

Kaynak: DPT Müsteşarlığı

2010 yılı genelinde reel kur endeksinde görülen artış eğilimi, 2010 yılı Ekim ve Kasım aylarında da devam etmiştir. 2009 yılı Aralık ayında 190,5, 2010 yılı Eylül ayında 208,2 seviyesinde gerçekleşen reel kur endeksi, 2010 yılı Kasım ayında 214,9 seviyesine yükselmiştir.

Tablo 28. Yurtiçi Yerleşiklerin Portföy Yatırım Stoku

(milyon TL)

Tarih	Yurtiçi Yer. DTH	Yurtiçi Yer. TL Mevd.	Repo	TL DİBS (1)	YP DİBS (1)	Euro bond (1)	Yat. Fonu	Kat. Bank. Katılma ve Cari Hesabı	Hisse senedi (2)	Emekli. Yatırım Fonu	Toplam
2007 Aralık	104.196	209.846	2.733	55.593	1.258	4.281	26.498	14.828	31.246	4.559	455.038
2008 Aralık	127.823	268.803	2.199	61.416	1.331	4.478	24.200	18.796	19.623	6.042	534.711
2009 Ocak	129.194	266.610	1.826	63.408	1.417	5.156	26.147	19.863	19.634	6.563	539.818
2009 Aralık	139.334	305.201	1.383	63.870	891	5.237	29.606	26.625	40.666	9.105	621.918
2010 Ocak	139.412	303.223	2.121	63.200	842	5.210	29.697	26.709	43.487	9.331	623.232
2010 Şubat	137.373	315.984	1.980	62.586	603	5.267	29.786	27.380	40.659	9.385	631.003
2010 Mart	137.252	320.073	1.832	62.011	596	5.219	29.981	27.570	45.625	9.734	639.893
2010 Nisan	138.099	316.263	1.806	60.232	576	5.055	29.063	28.539	48.421	9.949	641.813
2010 Mayıs	132.733	328.393	1.985	60.666	580	5.178	29.575	28.572	45.814	10.099	631.467
2010 Haz.	133.807	341.683	1.983	59.369	586	5.037	29.562	28.879	45.551	10.352	643.515
2010 Tem.	136.685	343.125	1.797	60.022	569	4.964	29.496	29.130	47.990	10.664	664.442
2010 Ağu.	139.937	343.354	1.736	59.523	570	4.952	29.166	30.016	48.271	10.868	668.393
2010 Eylül	142.725	344.699	1.918	59.871	388	4.951	29.451	30.382	50.291	11.156	675.832
2010 Ekim	144.989	349.602	3.146	61.243	320	5.012	29.763	31.401	52.396	11.510	689.382
2010 Kasım	144.458	355.862	2.749	60.678	320	5.135	29.758	31.689	51.897	11.687	694.233
(Toplam İçindeki Pay – Yüzde)											
Tarih	Yurtiçi Yer. DTH	Yurtiçi Yer. TL Mevd.	Repo	TL DİBS	YP DİBS	Euro bond	Yat. Fonu	Kat. Bank. Katılma ve Cari Hesabı	Hisse senedi	Emekli. Yatırım Fonu	Toplam
2007 Aralık	22,9	46,1	0,6	12,2	0,3	0,9	5,8	3,3	6,9	1,0	100,0
2008 Aralık	23,9	50,3	0,4	11,5	0,2	0,8	4,5	3,5	3,7	1,1	100,0
2009 Aralık	22,4	49,1	0,2	10,3	0,1	0,8	4,8	4,3	6,5	1,5	100,0
2010 Ocak	22,4	48,7	0,3	10,1	0,1	0,8	4,8	4,3	7,0	1,5	100,0
2010 Şubat	21,8	50,1	0,3	9,9	0,1	0,8	4,7	4,3	6,4	1,5	100,0
2010 Mart	21,4	50,0	0,3	9,7	0,1	0,8	4,7	4,3	7,1	1,5	100,0
2010 Nisan	21,5	49,9	0,3	9,4	0,1	0,8	4,5	4,4	7,5	1,6	100,0
2010 Mayıs	21,0	50,1	0,3	9,6	0,1	0,8	4,7	4,5	7,3	1,6	100,0
2010 Haz.	20,8	51,0	0,3	9,2	0,1	0,8	4,6	4,5	7,1	1,6	100,0
2010 Tem.	20,6	51,6	0,3	9,0	0,1	0,7	4,4	4,4	7,2	1,6	100,0
2010 Ağu.	20,9	51,4	0,3	8,9	0,1	0,7	4,4	4,5	7,2	1,6	100,0
2010 Eylül	21,1	51,0	0,3	8,9	0,1	0,7	4,4	4,5	7,4	1,7	100,0
2010 Ekim	21,0	50,7	0,5	8,9	0,0	0,7	4,3	4,6	7,6	1,7	100,0
2010 Kasım	20,8	51,3	0,4	8,7	0,0	0,7	4,3	4,6	7,5	1,7	100,0

Kaynak: TCMB, BDDK, SPK, MKK, Emeklilik Gözetim Merkezi

(1) Bankaların emanetinde yurtiçi yerleşikler adına tutulan kamu menkul kıymetlerinin piyasa değerleri.

(2) Hisse senedi değeri alt kalemler bazında ayrıştıramadığından, tablodaki değer bankalar ve mali kuruluşların portföyünde bulunan hisse senetlerinin piyasa değerini de içermektedir.

(*) Rakamlar ayın son Cuma günü itibarıdır.

2010 yılı Kasım ayı itibarıyla Eylül ayı sonuna göre yurtiçi yerleşiklerin yatırım portföyleri arasında en yüksek artış TL mevduatlarda gerçekleşmiştir. Bu dönemde yurtiçi yerleşiklerin yatırım portföyleri içinde TL mevduatlar, katılım bankaları hesapları, repo ve hisse senedinin payında artış görülmüştür.

Tablo 29. Yurtdışı Yerleşiklerin Portföy Yatırım Stoku

(Milyon Dolar)

Tarih	Hisse Senedi	DİBS	Eurobond	Mevduat	TOPLAM
2007 Aralık	69.943	31.586	373	4.947	106.849
2008 Aralık	23.273	19.859	609	6.553	50.294
2009 Aralık	55.558	20.685	825	7.782	84.850
2010 Ocak	58.003	22.237	803	8.174	89.217
2010 Şubat	51.684	20.456	704	9.562	82.406
2010 Mart	59.419	21.880	717	9.248	91.264
2010 Nisan	63.438	25.770	747	9.457	99.412
2010 Mayıs	54.531	25.384	766	9.186	89.867
2010 Haz.	56.891	25.289	906	9.634	92.720
2010 Tem.	63.880	27.550	905	13.854	106.189
2010 Ağu.	63.251	29.931	1.105	13.219	107.506
2010 Eylül	71.253	30.370	1.082	11.151	113.856
2010 Ekim	78.140	33.201	910	10.747	122.998
2010 Kasım	73.030	33.267	1.051	11.566	118.914
(Toplam İçindeki Pay – Yüzde)					
2007 Aralık	65,5	29,6	0,3	4,6	100,0
2008 Aralık	65,5	24,4	1,0	9,2	100,0
2009 Aralık	65,0	24,9	0,9	9,2	100,0
2010 Ocak	62,7	24,8	0,9	11,6	100,0
2010 Şubat	65,1	24,0	0,8	10,1	100,0
2010 Mart	65,5	29,6	0,3	4,6	100,0
2010 Nisan	63,8	25,9	0,8	9,5	100,0
2010 Mayıs	60,7	28,2	0,9	10,2	100,0
2010 Haz.	61,4	27,3	1,0	10,4	100,0
2010 Tem.	60,2	25,9	0,9	13,0	100,0
2010 Ağu.	58,8	27,8	1,0	12,3	100,0
2010 Eylül	62,6	26,7	1,0	9,8	100,0
2010 Ekim	63,5	27,0	0,7	8,7	100,0
2010 Kasım	61,4	28,0	0,9	9,7	100,0

Kaynak: MKK, TCMB, BDDK

(*) Rakamlar ayın son Cuma günü itibarıyladır.

2010 yılı Kasım ayı itibarıyla yurtdışı yerleşiklerin ülkemize yönelik portföy yatırım stoku, Eylül ayı sonuna göre 5,1 milyar dolar, 2009 yılı sonuna göre ise 34,1 milyar dolar artarak 118,9 milyar dolara yükselmiştir. Bu artışta büyük ölçüde yurtdışı yerleşiklerin hisse senedi ve DİBS portföyündeki artış etkili olmuştur.

V. FİYAT GELİŞMELERİ

2010 yılı Aralık ayında TÜFE’de, beklentilerin altında kalarak yüzde 0,30 oranında azalma kaydedilmiştir. TÜFE’de kaydedilen bu gerilemede özellikle gıda ve giyim-ayakkabı sektörleri fiyatları etkili olmuştur. Aralık ayında piyasanın TÜFE artış beklentileri, TCMB beklenti anketine göre yüzde 0,39; Reuters beklenti anketine göre yüzde 0,28 ve CNBC-e anketine göre yüzde 0,25 idi. TÜFE’de yıllık artış yüzde 6,40’a gerilemiştir. Bu oran 1968 yılından beri kaydedilen en düşük yıllık enflasyon oranıdır. 2010 TÜFE yıllık artış hızında OVP’deki (2011-2013) tahmin yüzde 7,5, TCMB hedefi yüzde 6,5 ve piyasa beklentileri ise yüzde 7 idi.

ÜFE, Aralık ayında beklentilerin üzerinde yüzde 1,31 oranında artış göstermiştir. Bu gelişmede, petrol ürünlerinde yapılan fiyat ayarlamalarının yanı sıra ana metal ve tekstil ürünleri fiyatlarındaki artışlar etkili olmuştur. Bu dönemde; ÜFE’nin ana alt kalemleri olan tarım kesimi fiyatları yüzde 1,76 oranında gerilemiş, sanayi kesimi fiyatları yüzde 2,00 oranında artmıştır. Aralık ayı ÜFE artış beklentisi, Reuters beklenti anketine göre yüzde 0,25, CNBC-e anketine göre ise yüzde 0,55 idi.

Tablo : 30- Aralık Ayı İtibarıyla Ana Harcama Gruplarına Göre TÜFE Değişim Oranları

	Ağırlık (%)	(Yüzde Değişme)					
		Aylık		12 Aylık		Yıllık Ortalama	
		2009	2010	2009	2010	2009	2010
GENEL	100,00	0,53	-0,30	6,53	6,40	6,25	8,57
Gıda ve alkolsüz içecekler	27,60	2,22	-2,66	9,26	7,02	8,02	10,58
Alkollü içecekler ve tütün	5,31	-0,05	0,04	20,91	24,66	12,71	34,77
Giyim ve ayakkabı	7,30	-2,79	-1,77	3,39	4,74	0,81	4,55
Konut	16,83	0,49	1,17	2,31	5,91	8,82	6,28
Ev eşyası	6,78	-0,36	0,33	-2,68	3,27	0,87	2,20
Sağlık	2,55	-0,44	0,04	2,44	0,57	2,94	0,72
Ulaştırma	13,90	-0,26	1,07	7,89	6,78	0,24	9,63
Haberleşme	4,94	0,93	2,65	3,35	-3,22	3,44	-0,24
Eğlence ve kültür	2,83	-0,38	0,25	8,92	-2,32	9,85	2,31
Eğitim	2,48	0,00	0,05	5,47	4,25	5,80	5,39
Lokanta ve oteller	5,51	0,63	0,33	7,31	9,76	9,15	9,47
Çeşitli mal ve hizmetler	3,97	0,50	2,03	13,75	5,51	12,97	6,99

Kaynak: TÜİK

Aralık ayında TÜFE’de kaydedilen yüzde 0,30 oranındaki gerilemede gıda fiyatlarında kaydedilen yüzde 2,66 oranındaki azalma etkili olmuştur. Gıda kaleminin aylık fiyat artışına katkısı eksi 0,87 puan olmuştur. İkinci önemli kalem olan giyimde Aralık ayında fiyatlar yüzde 1,77 oranında azalmıştır. Giyim kaleminin aylık fiyat artışına katkısı eksi 0,15 puan olmuştur. TÜFE’de ana harcama grupları itibarıyla bir önceki aya göre en yüksek artışlar haberleşme (yüzde 2,65) ve çeşitli mal ve hizmetlerde (yüzde 2,03) olmuştur. Bu artışların aylık enflasyona katkıları sırasıyla 0,15 puan ve 0,10 puan olmuştur. Konut sektöründe aylık fiyat artışı yüzde 1,17 ve katkısı 0,23 puan olmuştur. Ulaştırma sektöründe aylık fiyat artışı yüzde 1,07 ve enflasyona katkısı 0,18 puan olmuştur.

Tablo : 31- 2010 Yılı Aralık Ayı İtibarıyla Özel Kapsamlı TÜFE Göstergelerinin Gelişimi

(Yüzde Değişme)

Grup	Kapsam	Aylık		12 Aylık		Yıllık Ortalama	
		2009	2010	2009	2010	2009	2010
	TÜFE Genel	0,53	-0,30	6,53	6,40	6,25	8,57
A	Mevsimlik ürünler hariç	0,35	0,61	6,31	6,43	6,47	8,30
B	İşlenmemiş gıda ürünleri hariç	-0,01	0,59	4,69	6,05	5,15	7,14
C	Enerji hariç	0,51	-0,80	6,86	5,83	6,33	8,24
D	(B) ve (C)	-0,16	0,15	4,68	5,29	5,00	6,45
E	(C) ve alkollü içkiler ile tütün ürünleri hariç	0,54	-0,86	6,05	4,59	5,94	6,55
F	(E) ve fiyatları yönetilen/yönlendirilen diğer ürünler, dolaylı vergiler hariç	0,59	-0,95	6,35	4,63	6,59	6,29
G	(F) ve (B)	-0,19	0,18	3,66	3,72	5,10	3,74
H	(D) ve alkollü içkiler, tütün ürünleri ile altın hariç	-0,21	0,07	3,18	3,49	4,11	4,05
I	(C) , gıda ve alkolsüz içecekler, alkollü içkiler ile tütün ürünleri ve altın hariç	-0,44	0,00	3,84	2,99	4,40	4,13

Kaynak: TÜİK

Aralık ayında özel kapsamlı TÜFE göstergelerinden (I) kodlu göstergede fiyatlar, aylık bazda sabit kalırken (yüzde 0,00) yıllık bazda artış oranı yüzde 2,99 olmuştur. Bu gelişme Merkez Bankasının beklentileriyle uyumludur. Para politikasının etkilediği enflasyon aşağı doğru eğilimini devam ettirmektedir.

Aralık ayında ÜFE, beklentilerin üzerinde yüzde 1,31 oranında artış kaydetmiştir. Bu artışta özellikle yüzde 2,00 oranında artış gösteren sanayi sektörü etkili olmuştur. İmalat sanayii fiyatlarının ise yüzde 1,96 oranında arttığı görülmektedir. Petrol ürünlerinde yüzde 8,72 (katkısı 0,38 puan), tekstil ürünlerinde yüzde 3,96 oranında (katkısı 0,22 puan), ana metallerde yüzde 6,42 (katkısı 0,44 puan) fiyat artışları kaydedilmiştir. Diğer taraftan, elektrik gaz ve su fiyatları yüzde 2,41, madencilik fiyatları ise yüzde 1,80 oranında artış kaydetmiştir.

Yıllık bazda incelendiğinde Aralık ayında ÜFE yıllık artış oranı yüzde 8,87'ye yükselmiştir.

VI. DÜNYA EKONOMİSİNDEKİ GELİŞMELER

ABD Ekonomisi

ABD'de GSYH'nın üçüncü çeyrekte kaydettiği artış, daha önce açıklanan yüzde 2,5'ten yüzde 2,6'ya revize edildi. Bununla birlikte, büyüme rakamı beklentilerin altında kaldı. Ekonomistler, ABD'de GSYH'nın üçüncü çeyrekte nihai yüzde 2,8 büyümesini bekliyorlardı. ABD'de GSYH büyümesi ikinci çeyrekte yüzde 1,7 olmuştu.

ABD Çalışma Bakanlığı verilerine göre Aralık ayında tarım dışı istihdam artışı 103 bin kişi ile beklentilerin altında kalırken işsizlik oranı yüzde 9,4 oldu. Ekonomistler, tarım dışı istihdamın Aralık'ta 175 bin kişi artmasını; işsizlik oranının yüzde 9,7'ye düşmesini bekliyorlardı. Daha önce Kasım'da 39 bin kişi artış olarak açıklanan tarım dışı istihdam verisi ise 71 bin kişi artışa revize edildi. İşsizlik oranı Kasım'da yüzde 9,8 olarak açıklanmıştı.

ABD'de açıklanan ADP Ulusal İstihdam Raporu'na göre özel sektörde istihdam, Aralık ayında 297 bin kişi ile beklenenin çok üzerinde arttı. Ekonomistler, ADP raporunun Aralık'ta özel sektörde istihdamın 100 bin kişi arttığını göstermesini bekliyorlardı. Daha önce Kasım ayı için 93 bin kişi artış olarak açıklanan veri 92 bin'e revize edildi.

ABD'nin sanayi üretimi Kasım ayında yüzde 0,4 ile beklentilerin üzerinde artış kaydetti. Kapasite kullanım oranı ise yüzde 75,2 oldu. Analistler sanayi üretiminin Kasım'da yüzde 0,3 artmasını, kapasite kullanım oranının ise yüzde 75 olmasını bekliyorlardı. Daha önce Ekim ayı için yüzde 74,8 olarak açıklanan kapasite kullanım oranı yüzde 74,9'a revize edildi. Daha önce değişim göstermediği açıklanan Ekim ayı sanayi üretiminin ise yüzde 0,2 gerilediği belirtildi.

ABD'de tüketici fiyatları endeksi Kasım'da yüzde 0,1 ile beklentilerin altında artış kaydetti. Enerji ve gıda fiyatlarındaki değişimleri içermeyen çekirdek endeks ise yine yüzde 0,1 ile beklentiler paralelinde yükseldi. Analistler tüketici fiyatlarının yüzde 0,2, çekirdek endeksin ise yüzde 0,1 artmasını bekliyorlardı. ABD'de tüketici fiyatları Ekim'de yüzde 0,2 artmış, çekirdek endeks değişim kaydetmemişti.

ABD'de üretici fiyatları Kasım ayında yüzde 0,8 ile beklenenden fazla artarken, gıda ve enerji dışındaki fiyatlardan oluşan çekirdek endekste ki artış da yüzde 0,3 ile yine beklentilerin üzerinde gerçekleşti. Uzmanlar üretici fiyatlarının yüzde 0,6, çekirdek endeksin ise yüzde 0,2 artmasını bekliyorlardı. Üretici fiyatları Ekim'de yüzde 0,4 artmış, çekirdek endekste ki düşüş ise yüzde 0,6 olarak gerçekleşmişti.

ABD çekirdek kişisel tüketim harcamalarının (PCE) Kasım'da yüzde 0,1, kişisel gelirlerin ise yüzde 0,3 arttığı açıklandı. Ekonomistler gıda ve enerji maliyetlerini kapsamayan çekirdek PCE'nin Kasım'da yüzde 0,1, kişisel gelirlerin ise yüzde 0,2 artmasını bekliyorlardı. Daha önce Ekim ayında yüzde 0,5 olarak açıklanan kişisel gelirlerdeki artış yüzde 0,4'e revize edildi. Çekirdek PCE Ekim'de değişim kaydetmemişti.

ABD'ye uzun vadeli swap harici sermaye girişi Ekim'de 27,6 milyar dolara gerilerken, net toplam sermaye girişi ise 7,5 milyar dolar oldu. Daha önce Eylül ayı için 81 milyar dolar olarak açıklanan uzun vadeli swap harici sermaye girişi 77,2 milyar dolara, 81,7 milyar dolar olarak açıklanan toplam sermaye girişi ise 80,1 milyar dolara revize edildi.

ABD'de ISM hizmetler endeksi Aralık'ta 57,1 ile beklentilerin üzerinde gerçekleşti. Analistler Kasım ayında 55 değerini alan endeksin 55,6'ya yükselmesini bekliyorlardı. Endeksin 50'nin üzerinde bir değer alması sektörde büyümeye işaret ediyor.

ABD ISM imalat endeksi ise Aralık ayında 57 puanla beklentilere paralel açıklandı. Ekonomistler, Kasım'da 56,6 puanda olan endeksin 57 puana yükselmesini bekliyorlardı.

ABD'de fabrika siparişleri Kasım ayında düşüş beklentilerinin tersine yüzde 0,7 arttı. Daha önce yüzde 1,3 olarak açıklanan Kasım ayı dayanıklı mal siparişlerindeki düşüş ise yüzde 0,3'e revize edildi. Analistler, Kasım ayında fabrika siparişlerinin yüzde 0,1 gerilemesini bekliyorlardı. Daha önce Ekim ayı için yüzde 0,9 olarak açıklanan fabrika siparişlerindeki düşüş de yüzde 0,7'ye revize edildi.

ABD'de dayanıklı mal siparişlerinin Kasım'da tahminlerin üzerinde yüzde 1,3 gerilediği açıklandı. ABD Ticaret Bakanlığı Ekim ayındaki yüzde 3,4 gerilemeyi, yüzde 3,1'e revize etti. Analistler dayanıklı mal siparişlerinin Kasım'da yüzde 0,5 gerileyeceğini tahmin ediyorlardı.

ABD'de yeni konut satışlarının Kasım ayında, Ekim ayına göre yüzde 5,5 artışla yıllık bazda 290000 olduğu açıklandı. Ekonomistler yeni konut satışlarının 300000 adet olmasını bekliyorlardı. Ekim ayı için daha önce yıllık bazda 283000 olarak açıklanan satış rakamı ise 275000 olarak revize edildi.

New York eyaletindeki üretim büyümesi verisi Aralık ayında yeni siparişlerin etkisiyle 10,57 değerini aldı ve beklentilerin üzerinde açıklandı. Ekonomistler verinin 5 değerini almasını bekliyordu. New York Fed, Kasım ayında imalat endeksinin eksi 11,14 değerini aldığını açıklamıştı. New York eyaletini kapsayan veri, ABD imalat sanayindeki koşullar hakkındaki en erken aylık göstergelerden birini oluşturuyor.

Euro Bölgesi

Eurostat, Euro bölgesi Aralık ayı enflasyonunun yıllık bazda yüzde 2,2 ile beklentilerin üzerinde gerçekleştiğini açıkladı. Analistler, enflasyonun Aralık'ta yüzde 2 olmasını bekliyorlardı. Enflasyon Kasım ayında nihai yüzde 1,9 olarak gerçekleşmişti.

Euro bölgesi sanayi üretimi endeksinin Kasım ayında yüzde 1,2 ile beklenenin üzerinde artış kaydettiği açıklandı. Daha önce yüzde 0,7 arttığı açıklanan Ekim ayı sanayi üretimi verisinde revizyon yapılmadı. Ekonomistler, Kasım'da Euro bölgesi sanayi üretiminin yüzde 0,5 artmasını bekliyorlardı.

Euro bölgesinde işsizlik oranı Kasım'da yüzde 10,1 ile beklentiler seviyesinde açıklandı ve Ekim ayı ile aynı seviyede kaldı. Ekonomistler işsizlik oranının Kasım'da yüzde 10,1 olacağını tahmin ediyorlardı.

Euro bölgesi imalat sanayi satın alma yöneticileri endeksi (PMI) Aralık'ta nihai 57,1'e yükselerek, imalat sektöründeki büyümenin kesintisiz dördüncü ayda da devam ettiğini gösterdi. Yükselişte siparişlerin artması ve istihdam pazarındaki hızlı iyileşme etkili oldu. Analistler, imalat sanayi PMI'nin 56,8 ile Aralık ayı öncü verisiyle aynı seviyede açıklanmasını bekliyordu. Euro bölgesi imalat PMI Kasım'da nihai 55,3 değerini almıştı.

Euro bölgesi hizmet sektörü satın alma yöneticisi endeksi (PMI) Aralık ayında nihai 54,2 değerini alarak beklentilerin ve öncü verinin üzerinde yer aldı. Analistler, endeksin daha önce açıklanan Aralık ayı öncü değeri olan 53,7'de kalmasını bekliyorlardı. Markit tarafından hazırlanan endeks Kasım ayında nihai 55,4 değerini almıştı.

Euro bölgesinde GSYH büyümesi 2010'un üçüncü çeyreği için yüzde 0,3'e revize edildi. Analistler, Euro bölgesinde GSYH'nin üçüncü çeyrekte yüzde 0,4 büyümesini bekliyorlardı. Avrupa Birliği istatistik kurumu Eurostat, Euro kullanan ülkelerde GSYH'nin 2010'un üçüncü çeyreğinde geçen yılın aynı dönemine göre ise yüzde 1,9 büyüdüğünü teyit etti.

Euro bölgesinde perakende satışlar Kasım ayında artış beklentisine karşılık yüzde 0,8 azaldı, yıllık bazdaki artış ise yüzde 0,1 ile beklentilerin çok altında kaldı. Ekonomistler, perakende satışların Kasım'da yüzde 0,3 ve yıllık bazda yüzde 2,15 artmasını bekliyorlardı. Daha önce yüzde 0,5 olarak açıklanan Ekim ayı perakende satışlarındaki artış değişim gerçekleşmediği şeklinde, yıllık bazda yüzde 1,8 olarak açıklanan artış ise yüzde 1,2'ye revize edildi.

Diğer Ülkelerde Gelişmeler

Fitch Ratings'in çeyrek dönem Global Ekonomik Görünüm raporuna göre; finansal piyasalardaki ciddi oynaklığa rağmen, küresel ekonomik toparlanmanın beklentiler doğrultusunda devam ettiği, bu durumda gelişmiş ekonomilerdeki gevşek para politikalarının ve gelişmekte olan ekonomilerde devam eden dinamizmin rol oynadığı bildirildi. Fitch, 2010 yılı küresel büyüme tahminini yüzde 3,2'den yüzde 3,4'e, 2011 büyüme tahminini yüzde 2,9'dan yüzde 3,0'e ve 2012 tahminini yüzde 3,0'den yüzde 3,3'e çıkardı. ABD'de uygulanan gevşek para politikasının, vergi indirimlerinin bu ülkenin ekonomik görünümü için görüşleri daha pozitifte döndürdüğünü belirten Fitch, ABD ekonomisi için 2011 ve 2012 yılı GSYH büyüme tahminlerini 0,6'şar puan artırarak yüzde 3,2 ve yüzde 3,3'e çıkardığını da belirtti. Japonya için 2020 yılı büyüme tahminini yüzde 3,2'ye çıkaran Fitch, 2011 için büyüme tahminini ise yüzde 1,6'dan yüzde 1,5'e indirdi. İngiltere ekonomisi için 2011 tahminini yüzde 2,0'den yüzde 2,3'e, 2012 tahminini ise yüzde 2,4'den 2,6'ya çıkaran Fitch, Euro Bölgesi'nin ise 2010'da yüzde 1,7, 2011'de ise yüzde 1,5 büyüyeceği tahmininde bulundu. 2012'de ise büyümenin yüzde 2,1'e çıkacağını öngördü.

BOJ (Japonya Merkez Bankası) beklediği gibi parasal politikasını değiştirmede. İlimli iyileşme sinyalleri olduğunu kaydeden BOJ, ekonomiye dair görüşünü değiştirmede, ancak üretim beklentisini düşürdü. Açıklamada, banka düzenli olarak birçok varlık alımı yapacağını ve 35 trilyon yenlik varlık alım ve piyasa operasyonları fonu ile daha uzun vadeli fon sağlayacağını belirtti. Japonya'nın ticaret fazlası ise Kasım'da bir önceki yıla göre daraldı. İthalat büyümesi ihracattan hızlı gerçekleşirken, Kasım'da ihracat yıllık yüzde 9,1, ithalat yüzde ise 14,2 arttı. Ticaret fazlası ise 162,8 milyar yen oldu.

Çin Devlet Döviz İdaresi (SAFE), cari işlemler fazlasının 3. Çeyrekte 102,3 milyar dolar olduğunu bildirdi. Çin, Ocak-Eylül dönemi için cari işlemler fazlasını ise 204 milyar dolardan 203,9 milyar dolar seviyesine revize etti. 3. çeyrekte Çin'in döviz rezervleri ise 107,3 milyar dolar arttı. Ocak-Eylül döneminde rezervlerdeki artış ise 286 milyar dolar olarak gerçekleşti. 3. çeyrekte Çin'e sermaye girişi ise geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 65 azalarak 15,2 milyar dolar oldu.

Macaristan Merkez Bankası, faiz oranlarını 25 baz puan artırarak, 5.75'e yükseltti. Brezilya Merkez Bankası gelecek ay faiz artırımına gidebileceğinin sinyalini verdi ve enflasyonun gelecek yıl tahmin edilenden hızlı artacağını belirtti. Banka 2011 yılı enflasyon beklentisini ise yüzde 4,6'dan yüzde 5'e yükseltti.

Rusya Merkez Bankası, faiz oranlarını değiştirmede. Bankadan yapılan açıklamaya göre, gecelik referans faiz oranını yüzde 7.75 olarak bıraktı.